

Muovijäte ja matkailu Thaimaan ja Vietnamin näkökul- masta

Opinnäytetyö
Matkailun koulutusohjelma
2019

Tekijä(t)

Julia Holmberg, Riia Soini

Koulutusohjelma

Matkailun koulutusohjelma

Opinnäytetyön otsikko

Muovijäte ja matkailu Thaimaan ja Vietnamin näkökulmasta

Sivu- ja liitesivumäärä

42+1

Tässä opinnäytetyössä käsitellään muovijäteongelmaa Kaakkois-Aasiassa ja sen vaikutuksia matkailualalla. Työssä käydään läpi yleisesti kestävään matkailuun, matkailun ympäristövaikutuksiin ja muovijäteongelmaan liittyviä teemoja, sekä syvennytään erityisesti Thaimaahan ja Vietnamiin muoviongelman kohdemaina. Opinnäytetyö on saanut lähtönsä Erasmus+ TOURIST –projektin pohjalta ja toimeksiantajana toimii Haaga-Helian Ammattikorkeakoulu.

Opinnäytetyö on tehty antamaan katsaus muovijäteongelman ja merten roskaantumisen nykyiseen tilanteeseen ja kuinka matkailuala ottaa vastuuta ongelmasta Thaimaassa ja Vietnammassa. Teoria kerrotaan aiheeseen liittyvistä käsitteistä yleisellä tasolla, sekä tutkimustavoista ja työn luotettavuudesta. Lisäksi kerrotaan Thaimaasta ja Vietnammasta yleisesti matkailumaina, sekä avataan maiden matkailutilastoja. Tutkimuksen tulokset luvussa analysoidaan saatuja vastauksia. Opinnäytetyön tutkimusosuus on kvalitatiivinen. Sen aineistonkeruumenetelminä on käytetty haastatteluja, jotka tehtiin neljälle eri ihmiselle, joilla on omaa tietämystä ja kokemusta tutkimusongelmasta. Lisäksi aineistonkeruussa materiaalina käytettiin nettiartikkeleita, joita hyödyntäen ja analysoiden tilannetta on kartoitettu.

Tutkimusta tehdessä selvisi, että muovijäteongelma tiedostetaan ja siitä löytyy paljon tietoa, mutta ongelman ratkaisemiseen itsessään on alettu panostaa vasta viime vuosina. Thaimaa ja Vietnam ovat matkailumaina eri tasolla, mutta muovijäteongelma molemmissa maissa on huolestuttavan laaja. Työtä tehdessä selvisi muovijäteongelman monimutkaisuus ja miksi ongelman ehkäisemiselle ei ole tehty vielä tarpeeksi.

Asiasanat

Muovijäte, kestävä matkailu, Thaimaa, Vietnam, matkailu

Sisällys

1	Johdanto	1
2	Kaakkois-Aasian matkailu	3
2.1	Vietnam matkailukohteena – kehitys ja vetovoimatekijät	3
2.2	Thaimaa – kehitys ja vetovoimatekijät	6
2.3	Thaimaan ja Vietnamin matkailu tilastollisesti	8
3	Muovijäte.....	10
3.1	Mistä muovi valmistetaan	10
3.2	Mikromuovi	10
3.3	Miksi muovi on ongelma.....	11
3.4	Merien saastuminen.....	12
4	Matkailun kestävä kehitys ja ympäristövaikutukset	14
4.1	Kestävä matkailu.....	14
4.2	Matkailun vaikutus ympäristöön	16
5	Tutkimus ja sen kulku.....	19
5.1	Laadullinen tutkimus	19
5.2	Haastattelu aineistonkeruumenetelmänä	19
5.3	Sisällönanalyysi	21
5.4	Tutkimuksen luotettavuus	22
6	Tutkimustulokset	24
6.1	Muovijäte ongelmana yleisesti	27
6.2	Muovijätteen kierrättäminen Thaimaassa ja Vietnamin	29
6.3	Miten muovijäte vaikuttaa matkailuun.....	31
6.4	Kuinka matkailusektori ottaa vastuuta muovijäteongelmasta.....	32
7	Johtopäätökset ja pohdintaa.....	35
	Lähteet	38
8	Liitteet	43
	Liite 1. Haastattelukysymykset	43

1 Johdanto

Muovijätettä ja roskaa on merissä jopa 150 miljoonaa tonnia. Ongelma on pahentunut viime vuosina todella vakavaksi. Suurimmat merten roskaajat löytyvät Aasiasta ja näihin maihin kuuluvat Indonesia, Kiina, Filippiinit, Vietnam ja Thaimaa. Tietoa aiheesta löytyy paljon, mutta ongelman ratkaiseminen on monimutkaista ja aikaa vievää. Suurin syy juuri näiden maiden roskaamiselle on tiedon ja koulutuksen puute, sekä lähes olematon jätehuoltosysteemi. Opinnäytetyömme keskittyy muovijäteongelmaan Vietnamissa ja Thaimaassa ja matkailualan toimiin ongelman ratkaisemiseksi.

Opinnäytetyömme toimeksiantajana toimii Haaga-Helian ammattikorkeakoulu. Haaga-Helia on osana Erasmus+ TOURIST projektia, joka on luotu yhteistyönä Thaimaassa ja Vietnamissa sijaitsevien korkeakoulujen kanssa. Hankkeen tarkoituksena on lisätä tietoisuutta kestävästä kehityksestä ja matkailusta koulutuksen avulla. Tämä kyseinen hanke toimi inspiraationa tutkimuksellemme. Opinnäytetyö keskittyy pääasiassa muovijäteongelmaan, mutta listaa myös kestävä matkailun ja matkailun ympäristövaikutukseen liittyviä seikkoja.

Tutkimus on kvalitatiivinen ja sen aineistonkeruussa on käytetty haastatteluja. Haastateltavia henkilöitä on neljä ja he ovat matkustaneet ja/tai asuneet Thaimaassa sekä Vietnamissa. Näin ollen heillä on näkemystä ja omia kokemuksia kyseisestä aiheesta. Lisäksi netistä on kerätty artikkeleita ja niistä valittu analysointia varten aiheeseen liittyvät ajankohtaiset tekstit. Teoriaosuudessa lähteinä käytetään niin kirjoja kuin netistäkin löydettyjä artikkeleita ja tutkimuksia.

Opinnäytetyön kirjoittajat ovat itse kiinnostuneita kestävästä kehityksestä ja erityisesti sen sisällyttämisestä matkailuun. Tänä päivänä matkailu on niin suosittua ja laajamittaista, joten kestävä matkailu on erityisen tärkeää ja monin osin jopa välttämätöntä. Lisäksi muovijätteestä esiintyy keskustelua ja uutisia jatkuvasti, joten olemme kiinnostuneet siitä, miten voisimme itsekin omilla toimillamme vaikuttaa ongelman parantamiseen.

Ensimmäisessä luvussa käsitellään Kaakkois-Aasian maita Thaimaata ja Vietnamia matkailumaina. Luvussa käydään läpi maiden matkailun kehitystä ja vetovoimatekijöitä. Molempien maiden matkailua avataan myös tilastollisesti. Työn viitekehityksessä käydään läpi muovia terminä ja selitetään käsite mikromuovi. Tässä luvussa käydään läpi, miksi muovi on ongelma ja kuinka muovijäte on vaikuttanut merien saastumiseen. Muovin lisäksi viitekehityksessä avataan matkailun kestävä kehitystä ja sen ympäristövaikutuksia kirjallaisia apuna käyttäen. Tämän jälkeen opinnäytetyössä on kerrottu tutkimuksessa käytettyjä

tutkimus- ja analysointimenetelmiä ja arvioitu tutkimuksen luotettavuutta. Lopuksi työssä on analysoitu tutkimustulokset ja käyty läpi johtopäätökset, sekä pohdittu koko opinnäyte-työprosessia.

2 Kaakkois-Aasian matkailu

Kaakkois-Aasian matkailu on kasvanut vauhdikkaasti viimeisen kymmenen vuoden aikana ja matkailijoita vetävät puoleensa muun muassa maiden halpa hintataso ja helppo saavutettavuus. Matkailijamäärien kasvaessa kulutus lisääntyy luonnollisesti. Seuraavassa luvussa keskitytään Kaakkois-Aasian maista Vietnamiin ja Thaimaahan. Luku käsittelee maita matkailukohteina, listaa niiden vetovoimatekijöitä ja käy läpi maiden matkailua tilastollisesti.

2.1 Vietnam matkailukohteena – kehitys ja vetovoimatekijät

Vietnam sijaitsee Kaakkois-Aasiassa naapurimainaan Kiina, Kambodža ja Laos (Kuva 1). Vietnamin hallitus on jakanut maan kahdeksaan hallintokuntaan, mutta tämä jako on epävirallinen. Provinseja on yhteensä 58 ja ne on jaettu vielä pienempiin alueisiin. Maantieteellisesti Vietnam on pitkä ja kapeahko maa, joka on yli 2000 km pituudeltaan. Pinta-alaltaan Vietnam on vain vähän Suomea pienempi. Maasto on vaihtelevaa ja luontomaisemia on paljon. Maassa on korkeita vuoria, riisipeltoja, Mekong joen luomaa suistoa, rannikkoa koko maan pituudelta, sekä modernin metropolin elämää etelässä sijaitsevassa Ho Chi Minh Cityssä. Pohjoisessa suurin kaupunki on maan pääkaupunki Hanoi. Monipuolisen ympäristön ja luonnon vuoksi tarjolla on monenlaisia kohteita kattaen kaupunkeja sekä merenranta- ja maaseutukohteita. Vietnamin asuu noin 92 miljoonaa ihmistä. (Boobbyer 2013, 6; Kerran elämässä 2017; Wikitravel 2018.)

Kuva 1. Vietnamin kartta (U.S. Department of State 2019)

Matkailumaana Vietnamin suosio on kasvanut viime vuosina paljon. Maan pitkäläisen muodon takia, on matkailu Vietnamin useinkin melko suoraviivaista. Matkailijat lentävät esimerkiksi etelään Ho Chi Minh Cityyn, Vietnamin suurimpaan kaupunkiin ja tutustuttuaan siihen, jatkavat matkaa edeten pohjoiseen aina Hanoiin, Vietnamin pääkaupunkiin asti. Näiden kahden suurimman kaupungin välillä on useita muita kohteita ja kaupunkeja, missä monet matkailijat pysähtyvät. Vietnam ei ole pelkästään maantieteellisesti monipuolinen matkailumaa, myös kulttuuri vaihtelee pohjoisen ja etelän välillä. Kiinalla on läheinen vaikutus pohjoiseen Vietnamiin, etelässä taas näkyy enemmän Kaakkois-aasialaisuus. Ranska on myös jättänyt oman jälkensä Vietnamiin sen pitäessä maata siirtomaahallinnon alla lähes sata vuotta. UNESCO on valinnut Vietnamin jopa seitsemän kohdetta maailmanperintölistalleen, laittaen maan Thaimaan edelle ja vain toiseksi Indonesian jälkeen Kaakkois-Aasian kulttuurimatkakohteena. (Sullivan 2014, 8; Kerran elämässä 2017.)

Matkailu on nopeasti kasvava osa myös Vietnamin taloudessa. Vapaiden markkinoiden uudistukset ovat luoneet uuden yrittäjä keskiluokan, joilla on harkinnanvaraiset tulot matkustaa oman maansa sisällä. Tämä on lisännyt kotimaanmatkailua huomattavasti. Matkailualalla työskentelevät turistioppaat ja muu henkilöstö on kuitenkin perehdytetty vastaamaan lähinnä hyvinvointivaltioista saapuvien länsimaalaisten turistien tarpeisiin, joten Vietnamin matkailualalla työskentelijöiden on joskus vaikeaa sopeutua omien kotimaan matkailijoidensa toiveisiin ja odotuksiin. Kotimaan matkailu on kohdannut kilpailua, kun suuri luku paljon rahaa kuluttavia vietnamilaisia matkustaa mieluummin ulkomaille, kuten Kiinaan tai muihin Kaakkois-Aasian maihin. (Boniface, Cooper & Cooper 2016, 535).

Vuosina 1955-1975 tapahtunut Vietnamin sota on väittämättä yksi maailman pisimpiä ja tuhoisimpia konflikteja, joka on valitettavasti jättänyt jälkensä maahan. Sodan seurauksena Vietnamin hallitus muun muassa avasi maansa ulkomaisille sijoituksille ja yritysten perustamiselle vasta vuonna 1986. Tämän vuoksi Vietnam on yksi nopeimmin kasvavista valtioista Aasiassa. Vietnamin talous kasvaa yleisesti tänä päivänä noin 6 % vuodessa, mikä on yksi nopeimmin kasvavista maista maailmanlaajuisesti. Vietnam on esimerkiksi toiseksi suurin maa kahvin viennissä, sekä suurin pippurin viennissä koko maailmassa. Ulkomaankauppa Yhdysvaltojen kanssa on kasvanut kymmenkertaisesti vuodesta 2000 ja yksityinen sektori jatkaa nopeaa kasvuaan. (Boniface, Cooper & Cooper 2016, 535; Sullivan 2014, 14-21).

Kuva 2. Halong Bay (Sealife Group 2018)

Vaikka Vietnam kärsi sodassa jopa viiden miljoonan ihmisen kuoleman, ei näkyvää vihamielisyyttä amerikkalaisia kohtaan juurikaan ole. Jotkut paikalliset ihmiset saattavat kuitenkin vieroksua ja yrittää huijata yleisesti länsimaalaisia turisteja, sillä matkailu ja turismi ovat edelleen melko tuore asia Vietnamissa. Sota on kuitenkin luonut myös mahdollisuuksia turismille. Vaikka itse sota loppui jo vuonna 1975, on länsimainen media pitänyt huolen siitä, että Vietnamin sota kiinnostaa ihmisiä yhä tänä päivänäkin. Sijainnit, joissa sotaa käytiin, kuten esimerkiksi Ho Chi Minhin huoltotie ja Cu Chin tunnelit sekä My Khen ranta Da Nangissa, ovat tänä päivänä pohjana tuottoisalle niche – turismimarkkinoille. Amerikkalaisia turisteja vierailee maassa vuosittain noin 350 000, mukaan lukien sotaveteraaneja ja sotaa maasta paenneiden ihmisten jälkeläisiä. Suurin osa, jopa 7,6 miljoonaa saapumista (2013), tulee kuitenkin lähinnä muista Aasian maista, kuten Kiinasta, Japanista ja Taiwanista. (Boniface, Cooper & Cooper 2016, 535; Sullivan 2014, 14-21).

Vietnamin sodan luoman niche – matkailun lisäksi, on maassa toki paljon muutakin nähtävää ja koettavaa. Kuten yllä mainittiin, Vietnam luo monipuolisen luonnon ja ympäristön vuoksi kattavat puitteet monenlaiseen matkailuun. Ha Longin lahti Pohjois-Vietnamissa lähellä pääkaupunki Hanoita, on ehdottomasti maan tunnetuin ja suosituin nähtävyys. Usein Vietnamin matkailun yhteydessä näkeekin kuvia juuri tästä upeasta luonnonmaisemasta. Lisäksi maassa on monia muita kokemisen ja näkemisen arvoisia luonnonkohteita, kuten luolia, vesiputouksia, riisipeltoja, jokia, vuoria ja rantoja. Tunnetuimpia näistä ovat esimerkiksi Mekongin jokisuistot Etelä-Vietnamissa, Sapan vuoristot pohjoisessa, Hoi Anin ja

Huen historialliset kaupungit maan keskiosassa, Ho Chi Minhin suurkaupunki, Hanoi vanhakaupunki ja Ha Longin lahti, tässä vain muutamia esimerkkejä Vietnamin lukuisista nähtävyyksistä ja kokemuksen arvoisista paikoista. Vietnam houkuttelee tänä päivänä niin pienellä budjetilla liikkuvia reppureissaajia, kuin myös luksusta janoavia matkailijoita, jotka ovat valmiita käyttämään rahaa. (Sullivan 2014, 8-10.)

2.2 Thaimaa – kehitys ja vetovoimatekijät

Thaimaa on Kaakkois-Aasiassa sijaitseva 51300 km² käsittävä maa, joka kokonsa puolesta on 50. suurin maa maailmassa. Thaimaan rajanaapureita ovat Myanmar, Laos ja Malesia (Kuva 3). Thaimaa on jaettu kuuteen eri alueeseen: pohjoiseen, koilliseen, keski-osaan, itäiseen ja läntiseen alueeseen. Sijaintinsa vuoksi Thaimaassa on paljon erilaista luontoa ja sadekaudet sijoittuvat maan eri alueisiin eri aikoihin. Pohjoisessa maisemaa hallitsee korkeat vuoret ja monet pitkät soljuvat joet, kun taas koillisessa maisemaa hallitsee silmäkantamattomiin jatkuvat riisipellot. Thaimaan keskiosa on tasaista aluetta, joka on tunnettu maanviljelystä ja historiallisista tempeleistä. Thaimaan eteläosaan matkustetaan usein rantaparatiisien perässä, sillä alue tunnetaan valkohiekkaisista rannoista ja monista pienistä vehreistä paratiisisaarista. Itäinen Thaimaa on sekoitus korkeita vehreitä vuoria, mutta alueelle mahtuu myös hiekkarantoja. Länsialueella luonto tarjoaa vesipu-
touksia, vuoria ja metsää, minkä takia Thaimaan länsipuolella on paljon suojeltuja luonnonpuistoja. (Tourism Authority of Thailand 2018.)

Kuva 3. Thaimaan kartta (Wikimedia Commons 2019)

Thaikulttuuria luonnehditaan rikkaaksi ja sitä pääsee kokemaan helposti lomamatkallaan. Buddhalaiskappelit ovat tunnusomainen osa Thaimaan jokaista kaupunkia ja Thaikulttuuria, josta turistitkin pääsevät nauttimaan. Kuuluisimmat rauniokaupungit Sukhothai (Kuva 4) ja Ayutthaya sijaitsevat syvällä metsässä maaseudulla, mutta kuitenkin vain ajomatkan päästä Bangkokista. Vaikka Thaimaa voi päällepäin vaikuttaa modernilta maalta, uskovat paikalliset edelleen vahvasti henkiin, aaveisiin ja amulettien parantaviin voimiin. Näin ollen Buddhalaiskappelit ja rauniokaupunkien kätkemät salaisuudet ovat tärkeitä ja hengellisiä asioita paikallisväestölle. Monelle matkaajalle thairuoka on Thaimaan matkan yksi suurimpia kohokohtia. Herkullinen thaikeittiö yhdistää eri makuja kuten happamaa, makeaa, tulista ja suolaista muodostaen niistä tasapainoisen ruoka-annoksen. Thaimaalaisen keittiön suosio on yltänyt ympäri maailmaa, jonka näkee siinä, että lähes jokaisesta maasta voi löytää thaimaalaisen ravintolan. (Helin 2017.)

Kuva 4. Sukhothai (Vanzella)

Thaimaa on kiinnostava matkakohde ja monet valitsevatkin maan lomakohteeksensa lämpimän ilman, kirkkaan meriveden ja halpojen hintojen houkuttelemana. Thaimaa on helposti saavutettavissa Euroopasta ja monet lentoyhtiöt tarjoavat suoria lentoja Thaimaan pääkaupunkiin Bangkokiin. Maalla on tarjottavaa seikkailunhaluisille reppureissaajille kuin myös rentouttavan loman perässä matkustaville perheille. Majoitusta löytyy budjetista riippumatta yksinkertaisista majataloista luksushotelleihin. Thaimaa on monipuolinen maa ja

matkailija saa halutessaan viettää lomaansa rannalla auringosta ja merestä nauttien. Kuu-
luisia rantakohteita ovat muun muassa Pattaya, Krabi ja Phuket. Suurkaupungin sykettä
kaipaaville maan pääkaupunki Bangkok tarjoilee vilkasta yöelämää ja paljon monipuolisia
taphtumia. (Ventelä & Jokinen 2018.)

Tiedostavalle matkailijalle Thaimaalla on myös omat varjopuolensa matkakohteena. Jat-
kuvasti kasvava seksiturismi ja sen näkyvyys ahdistaa monia matkustajia. Thaimassa käy-
tetään eläimiä julmasti hyväksi turistien houkuttelemiseksi ja viihdykkeeksi. Esimerkiksi tii-
kereiden kanssa voi ottaa rahasta kuvan ja norsuja käytetään turistien kuljettamiseen ret-
killä eläinten hyvinvoinnista välittämättä. Suurien matkailijamäärien vuoksi maan autentti-
suus on kärsinyt ja perinteistä thaimaalaista elämäntyyliä saa etsiä turistien suosimien
kohteiden ulkopuolelta. (Ventelä & Jokinen 2018.)

2.3 Thaimaan ja Vietnamin matkailu tilastollisesti

Maailman matkailujärjestö (UNWTO) julkaisee vuosittain raportin kuluneen vuoden mat-
kailutrendeistä ja maiden matkailutilastoista. Tilastojen valossa voi huomata kuinka koko
maailman matkailu on lisääntynyt vuonna 2018 edellisiin vuosiin verrattuna. Monet maat
ovat vaurastuneet ja maiden kansalaisilla on entiseen verrattuna paljon enemmän rahaa
matkustaa maasta toiseen. Matkailu on käynyt huomattavasti helpommaksi, sillä maail-
man yleinen taloustilanne on kohentunut ja yhä useammalla henkilöllä on varaa matkus-
taa. Matkailijoiden määrän lisääntyessä matkailuyritykset ovat laajentaneet toimintaansa
ja matkapakettien lisäksi uusia lentoreittejä on lisätty ympäri maailmaa. Valtiot ovat alka-
neet ymmärtää matkailun tuomat hyödyt. (UNWTO 2018, 2-3; WTTC 2018, 2-6.)

Verrattaessa maailman kaikkien maiden matkailijamääriä Thaimaa sijoittui listalla kymme-
nenneksi vuonna 2017 huimalla 35,4 miljoonalla kansainvälisellä matkustajalla. Thaimaan
matkailijamäärissä on tapahtunut kasvua vuodesta 2016 jopa 8,6% verran. Thaimaa ve-
toaa matkailijoihin, sillä hintataso on moniin Euroopan maihin verrattuna paljon alhaisempi
ja monet lentoyhtiöt järjestävät suoria reittilentoja maahan edullisella hinnalla. Thaimaa-
han saapuvien matkailijoiden määrä on ollut jatkuvasti kasvavaa vuodesta 2008 lukuun
ottamatta vuoden 2013-2014 pientä notkahdusta. Vuodesta 2015 vuoteen 2017 matkailija-
määrät ovat kasvaneet. Vuonna 2018 saapuvien matkailijoiden määrä kasvoi 7,5% 38,2
miljoonaan. Thaimaa on riippuvainen matkailusta ja turismista ja se onkin maan tärkein ja
suurin tulonlähde. Valtio on osoittanut tukensa matkailulle muun muassa ylläpitämällä
maan virallisia matkailusivustoja, mainostamalla maata ja tukemalla matkailua suoraan ta-
loudellisesti. (UNWTO 2018, 16; Bangkok Post 2019.)

Vietnamin suosio matkailukohteena on vasta kasvamassa, joten matkailuluvut ovat huomattavasti alhaisemmat Thaimaahan verrattuna. Turismia ei myöskään ole ollut Vietnamin läheskään niin kauan kuin Thaimaassa. Toisaalta Aasiaan saapuvien turistien lukumäärä oli vuosina 2016-2017 kasvanut kaikista nopeimmin, jopa 29%, juuri Vietnamin. Vuonna 2017 kansainvälisiä saapuvia matkailijoita oli 12,9 miljoonaa ja vuonna 2018 luku kasvoi 15,5 miljoonaan. Näin ollen vuosien 2017-2018 kasvu (19.9%) oli kuitenkin vähemmän kuin edellisenä vuonna. Eniten matkailijoita tuli muista Aasian maista, Kiina ja Etelä-Korea selkeinä kärkimaina. Muualta maailmasta saapuvia matkailijoita tuli eniten Venäjältä, Yhdysvalloista sekä Australiasta. Vietnamin suosio kasvaa kuitenkin jatkuvasti myös Euroopan maiden keskuudessa. (UNWTO 2018, 16; Vietnam National Administration of Tourism 2018.)

Taulukko 1. Vertaileva taulukko matkailuluvuista Vietnamin ja Thaimaassa. (UNWTO 2018.)

Saapuvat matkailijamäärät miljoonissa		
Vuosi	Vietnam	Thaimaa
2010	5,05	15,93
2016	10,01	32,58
2017	12,92	35,38
2018	15,49	38,27

Maailman matkailujärjestö UNWTO vertailee vuosittain myös maihin saapuvien ulkomaiden turistien lisäksi maiden välisen kansainvälisen matkailutulon. Kyseiseen kategoriaan lasketaan kaikki ulkomailta saapuneiden matkailijoiden tuomat tulot kohdemaahan. Kyseiseen kategoriaan lasketaan myös maksut, jotka on suoritettu ennen maahan tuloa tai maasta poistumisen jälkeen. Ulkomailta saapuneiden matkailijoiden käyttämän rahan, eli maalle tuoman tulon mukaan Thaimaa sijoittuu Aasian maista ensimmäiselle sijalle 57,5 miljardilla USA:n dollarilla. Tilastojen valossa voisikin päätellä, että Thaimaan matkailu on jatkuvasti kehittymässä ja maahan matkustavat ovat valmiita käyttämään rahaa kohdemaassa matkansa aikana. Vietnamin saapuneet matkailijat käyttivät puolestaan vain 8,8 miljardia USA:n dollaria, mikä kertoo myös matkailulukujen erosta maiden välillä. Vuodesta 2010 on matkailijoiden rahankäyttö Vietnamin kasvanut, mutta kun verrataan vuosia 2016 ja 2017, on se ollut melko tasaista. (UNWTO 2018, 16.)

3 Muovijäte

Seuraava luku käsittelee muovijätettä käsitteenä. Alaluvuissa selvitetään, mistä muovi valmistetaan ja mitä hyötyjä ja haittoja materiaalista on. Alaluvuissa käsitellään myös käsitettä mikromuovi. Lopuksi käydään läpi, miten muovijäte vaikuttaa merien saastumiseen ja roskaantumiseen.

3.1 Mistä muovi valmistetaan

Muovia on nykyään kaikkialla. Muovia valmistetaan ylijääneistä hiilivetyvirroista, jotka syntyvät polttoaineiden tuotannon yhteydessä. Muovi on yleisesti käytetty, sillä raaka-aineena se on helposti muotoiltavissa tahdottuun käyttötarkoitukseen energiatehokkaasti. Muovia valmistetaan luonnonmateriaaleista kuten selluloosasta, kivihilestä, maakaasusta, suolasta ja raakaöljystä. Yleisimmin muovilla viitataan fossiilisista raaka-aineista valmistettuihin muoveihin ja tähän liittyen muovin valmistukseen käytetään koko maailman öljytuotannosta noin 6 prosenttia. (Muoviteollisuus Ry 2018.)

Muovia ja muovipakkauksia käytetään maailmanlaajuisesti, sillä ne muun muassa mahdollistavat puhtaan veden kuljettamisen ja elintarvikkeiden hygieenisyyden. Muovi on kevyt materiaali, jota on helppo muotoilla mihin tahansa käyttötarkoitukseen energiatehokkaasti. Muovia on kaikkialla mihin katsoo tai koskee ja käytämme sitä, sillä se tekee jokapäiväisestä elämästämme helpompaa ja puhtaampaa. Muovia voi löytää niin vaatteista, kodeista, autoista, leluista kuin tietotekniikastakin ja nämäkin ovat vain muutamia esimerkkejä. (Plastics Europe 2018.)

3.2 Mikromuovi

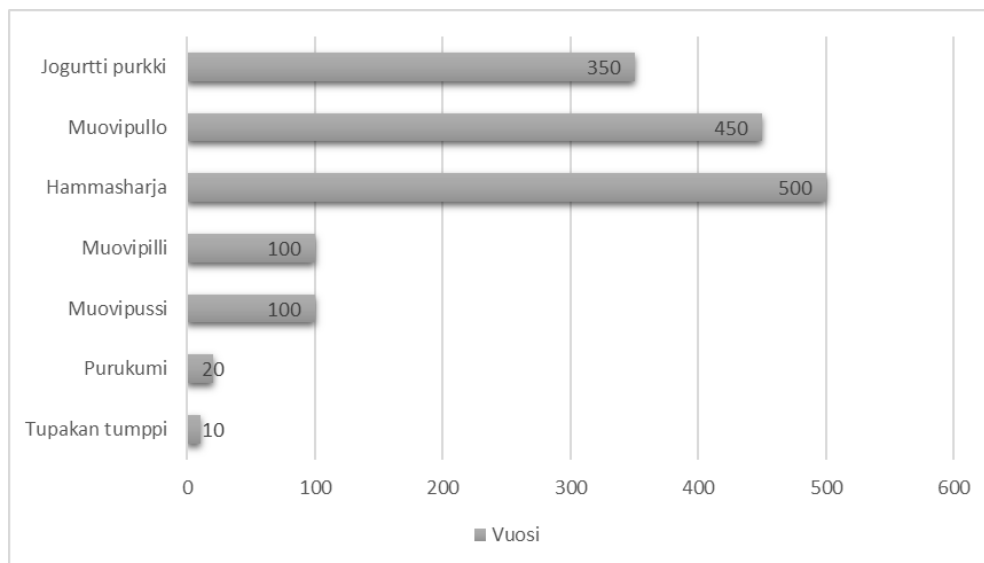
Yleisenä puheenaiheena muovin lisäksi ovat nousseet mikromuovit ja niiden haitat ympäristöön. Mikromuovit ovat pieniä, alle 5 millimetrin kokoisia muovihukkasia, jotka eivät hajoa luonnossa, tai jos hajoavat, se tapahtuu todella hitaasti aiheuttaen samalla ympäristöriskin. Mikromuovia syntyy, kun suuremmat muovit hajoavat luontoon. Mikromuovit kulkeutuvat erityisesti vesistöissä merenelävien ja lintujen ravinnoksi aiheuttaen eläinten kuolemia. Mikromuovit keräävät itseensä ympäristömyrkkyjä joutuessaan luontoon ja ravintoketjun mukana ne päätyvät lopulta ihmisen ruokavalioksi. (Ympäristömerkintä 2018.)

Osa mikromuoveista on myös tarkoituksella tuotettuja ja niitä käytetäänkin paljon muun muassa kosmetiikkateollisuudessa. Mikromuoveja käytetään myös tekstiileissä ja esimerkiksi autonrenkaissa ja tiemaaleissa, joista ne ajansaatossa ultraviolettisäteilyn ja lämpötilamuutosten kautta hajoavat ja pilkkoutuvat ympäristöön. Paljon autoja käyttävät maat

ovatkin altistuneet suurille määrille mikromuovia, sillä ajoneuvojen renkaista hajoava muovi huuhtoutuu sadevesien mukana vesistöihin. Mikromuoveja on alettu vasta hiljattain tutkimaan ja niiden syitä ja seurauksia on ruvettu ymmärtämään. Tutkimusten alkuvaiheessa on kuitenkin jo pystytty selvittämään, että muovin joutuminen ihmiskehoon ei edistä terveyttä ja altistaa ihmisen sairauksille. (Ympäristömerkintä 2018.)

3.3 Miksi muovi on ongelma

Muovi on laajasti käytetty materiaali niin ominaisuuksiensa kuin monikäyttöisyytensä vuoksi. Globaalissa mittakaavassa muovin tuotanto on kasvanut 1960-luvulta vuoteen 2018 20-kertaiseksi. Ennusteiden mukaan tuotannon odotetaan vielä kasvavan kaksinkertaiseksi seuraavan 20 vuoden aikana. Vaikka muovista materiaalina on paljon hyötyä ja esimerkiksi elintarvikkeita on voitu säilöä paremmin ja pitempään käytettyjen muoviastioiden avulla, liittyy muovien käyttöön myös ongelmia, joista suurimpana voi nähdä materiaalin päätyminen luontoon. Muovin hajoaminen luonnossa voi kestää vuosikymmenistä jopa vuosisatoihin, kuten kuviosta 1 voi nähdä. Hajoamisprosessin aikana muoveista irtoa mikromuoveja, jotka helposti päätyvät vesistöihin. Muovin hajoamisen nopeuteen vaikuttaa muovimateriaalin laatu ja meressä materiaalin hajoaminen voi kestää yli puolet kauemmin kuin maalla. (Ympäristöministeriö 2018; Beckamn 2018.)

Kuvio 1. Muoviesineiden keskimääräinen hajoaminen luonnossa vuosissa mitattuna (Mu-
kaillen Wallace 2018)

Ihmiset ovat tuottaneet noin 8 miljardia tonnia muovia vuodesta 1950 lähtien. Ongelma on se, että suurin osa jätteestä on päätenyt suoraan kaatopaikoille uudelleenkäyttämisen ja kierrättämisen sijaan. Maailman merissä on yli 150 tonnia muoviroskaa ja suurin osa tästä

määrästä on peräisin kaatopaikoilta ja kaupunkien kaduilta. Vuonna 2018 Kiina tuotti muovia noin 60 miljoonaa tonnia, Yhdysvallat 38 miljoonaa tonnia, Saksa 14,5 miljoonaa tonnia ja Brasilia 12 miljoonaa tonnia. Nämä maat ovat näin ollen maailman suurimpia muovin tuottajamaita. Kiina on myös listan kärjessä, kun vertaillaan suurimpia merten roskaajamaita. Merten pahimmat saastujat ovat Kiina, Thaimaa, Vietnam, Indonesia ja Filippiinit. Jopa 60 prosenttia meren suurikokoisesta muoviroskasta on peräisin näistä viidestä maasta. (Richie & Roser 2018; WWF 2019.)

Mitä enemmän muoveja tuotetaan, sitä vaikeampaa niitä on kierrättää ja uudelleen käyttää. Tämä johtaa lopulta siihen, että muovit päätyvät niin meriin, metsiin kuin pahimmissa tapauksissa myös eläinten ja ihmisten ravintoketjuihin. Vaikka muovia kierrätetään, on sen kierrätyspotentiaali suurimmaksi osaksi hyödyntämättä. Tällä hetkellä vain 6% Euroopan kokonaistarpeesta on kierrätysmuovia. Myös muovin korvaavia materiaaleja on vain rajoitetusti. Haastavampia ongelmia kierrätykseen liittyen ovat muovityyppien suuri määrä ja muovien likaisuus. Kotitalouksien muovit ovat liian usein puhdistamattomia pakkauksia, jotka loppupeleissä poltetaan tavallisen sekajätteen mukana. Muovipakkaukset sisältävät usein myös montaa erilaista muovimateriaalia, jotka saattavat sisältää myös haitallisia ja vaarallisia aineita, jolloin niiden lajittelu ei ole yksiselitteistä ja taloudellisista ja energiatehokkaista syistä muovi jää uudelleenkäyttämättä. (Ympäristöministeriö 2018.)

Tavoitteena on muovin kierrätyksen lisääminen ja toimiin onkin jo ryhdytty erityisesti Euroopassa. Jotta kerättyjen muovien hyötykäyttöä voitaisiin lisätä, tulisi pakkausvalmistajien jo valmistusprosessissaan huomioida tuotteen kierrätettävyyttä. Esimerkiksi eri muoviyhdisteitä sisältävät pakkaukset tai pvc-muovi eivät sovellu helposti tai lainkaan kierrätettäväksi. Kierrätysmuoville tarvitaan lisää uusia käyttötarkoituksia ja -kohteita. Lisäksi kertakäyttömuoveille tulisi löytää vaihtoehtoisia materiaaleja. (George 2018.)

3.4 Merien saastuminen

Merien saastuminen on muodostunut suureksi ongelmaksi maailmalla. Maailmanlaajuisesti meriin päätyy 5-13 miljoonaa tonnia muovia vuosittain. Kaikesta roskasta ja saasteesta, joita merivirrat kuljettavat on arvioitu kokonaisuudessaan olevan jopa 80 prosenttia muovia. Merivirrat voivat kuljettaa muoviroksia hyvin pitkän matkan päähän, mutta muovijäte voi myös upota pohjaan ja huuhtoutua virtojen mukana rannoille. Merten roskaantuminen on haitallista ympäristönäkökulmasta, mutta se tuo mukanaan myös taloudellista vahinkoa, joka näkyy erityisesti kalastuksessa, merenkulussa ja matkailussa. Merten ollessa muovijätteen vallassa kalastus hankaloituu ja kauniit matkakohteet tahriutuvat jätteiden alle. (Ympäristöministeriö 2018.)

Muovia päätyy maailman meriin yli 8 miljoonaa tonnia vuosittain. On arvioitu, että jos merien saastuttaminen ja muovinkulutus jatkuu samalla tahdilla, vuoteen 2050 mennessä merissä on enemmän muovijätettä kuin kaloja. Joet ovat suurin syy miksi muovi lopulta päätyy meriin. On tutkittu, että 90% jokien huuhtomasta muovista tulee kymmenestä eri joesta. Muovijätettä kuljettavista joista kahdeksan sijaitsee Aasiassa: The Yangtze, Indus, Hai He, Ganges, Pearl, Amur ja Mekong ja kaksi Afrikassa: Niili ja Niger. Kaikkien näiden jokien lähiympäristö on tiheään asuttua ja alueilla ei tunneta jätteiden kierrätystä tai lajittelua. (Gray 2018.)

Kuva 5. Muovijätettä Phi Phi saaren rannalla Thaimaassa (Achilli 2011)

Muoviroska on myös vakava uhka meren eläimistöille, sillä on laskettu, että globaalisti noin miljoona merilintua ja jopa 100 000 merinisäkästä kuolee vuosittain muovijätteiden takia. Suurten merinisäkkäiden kuoleminen ja rantaan huuhtoutuminen on pysäyttävä näky, josta esimerkkinä toimii Thaimaan kanavasta löytynyt hädissään ollut pallopäävalas. Valas kuoli viisi päivää sen löytymisen jälkeen ja ruumiinavauksessa selvisi, että kuolinsyynä oli melkein 8 kiloa muoviroskaa, jonka valas oli niellyt mahaansa. Mahalaukun täytyessä muovilla, ei valaan oikealle ravinnolle ollut enää tilaa sen elimistössä. Valaan vatsasta löytyi yli 80 muovipussia. Thaimaan pallopäävalas on vain yksi esimerkki muoviroskan takia kuolleista eläimistä. Kaikkia mereneläviä ei voida edes laskea, sillä kaikki kuolleet nisäkkäät ja kalat eivät ajaudu rannoille. (Zachos 2018.)

4 Matkailun kestävä kehitys ja ympäristövaikutukset

Seuraavassa luvussa kerrotaan mitä kestävä matkailu on ja miten se ilmenee tänä päivänä. Lisäksi käydään läpi matkailun vaikutuksia ympäristöön ja miten niihin voi vaikuttaa. Luvun loppuksi on koottu taulukko matkailun ympäristövaikutuksista havainnollistamaan tekstiä.

4.1 Kestävä matkailu

Kestävä kehitys tarkoittaa jatkuvaa ohjattua yhteiskunnallista muutosta, joka tapahtuu maailmanlaajuisesti, sekä paikallisesti että alueellisesti. Sen tärkein päämäärä on turvata nykyisille sekä tuleville sukupolville hyvät elämisen mahdollisuudet. (Ympäristöministeriö 2017.) On siis selvää, että kestävällä kehityksellä on tänä päivänä suuri vaikutus ja osuus myös matkailuun. Kun puhutaan kestävästä kehityksestä matkailussa, käytetään yleensä termiä kestävä matkailu. Kestävä matkailu perustuu kestävä kehityksen periaatteisiin.

Kestävässä matkailussa on tavoitteena vähentää matkailun kielteisiä vaikutuksia ympäristöön, sekä lisätä sen myönteisiä vaikutuksia paikallisesti ja globaalisti. Kestävä matkailu terminä ei kuitenkaan ole yksiselitteinen. Usein puhutaan myös matkailun kestävästä kehityksestä ja viitataan kestävä matkailun sijaan termeihin ekomatkailu, vaihtoehtoinen matkailu tai vastuullinen matkailu. Maailman matkailujärjestö UNWTO:n vuonna 2005 laatima määritelmä kestävä matkailulle sisältää siihen usein yhdistettävät menetelmät: ”matkailu, joka ottaa täysmittaisesti huomioon tämänhetkiset ja tulevat taloudelliset, sosiaaliset ja ympäristölliset vaikutuksensa sekä huomioi matkailijoiden, matkailuteollisuuden, ympäristön ja vastaanottavien yhteisöjen tarpeet” (UNWTO, 2005). Kestävässä matkailussa ympäristöasioiden huomioiminen on siis tärkeässä roolissa, mutta yhtä tärkeää on myös kunnioittaa matkakohteiden paikallisväestön oikeuksia, vähentää sosiaalisia haittoja köyhien maiden väestön keskuudessa sekä edistää matkailutulojen tasapainoista jakautumista teollistuneiden ja kehittyvien maiden välillä. (Edelheim & Ilola 2017, 235-236; Turunen 2009.)

Kestävä matkailu määritellään usein matkailun vaikutuksilla, joita käytetään muutenkin yleisesti kestävyuden mittaamisessa. Kun massaturismi alkoi kasvaa räjähdysmäisesti ja hallitsemattomasti, sen vaikutukset alkoivat näkyä selkeästi ja huolestuttaa. Tällöin matkailun vaikutuksilla alkoi olla tärkeä rooli kestävä matkailun kehityksessä. Yleinen ympäristötietoisuuden kehittyminen ja yksilöllisyyden lisääntyminen kulutuskäyttäytymisessä vaikuttivat myös omalta osaltaan kestävä matkailun kehitykseen. Lisäksi siihen liitetään

yleisesti tavoitteita ja mahdollisuuksia, joihin pyritään ja joilla sitä perustellaan. Näillä tavoitteilla ja mahdollisuuksilla pyritään pääasiassa parantamaan matkailukohteiden paikalliseväestön ja paikallisten toimijoiden olosuhteita, samalla huolehtien myös matkailijoiden tarpeista. Luonnon elinvoimaisuudesta huolehtiminen on myös tärkeää, sillä luonnon ympäristö on monissa kohteissa matkailutoiminnan mahdollistajana. Luontoa pidetään yleisesti matkailualan tärkeimpänä elinvoimana ja sen optimaalinen hyödyntäminen sen monimuotoisuutta ylläpitäen, tukee kestävä matkailua. (Edelheim & Ilola 2017, 237-238; Turunen 2009.)

Kestävä matkailu jaetaan sosiokulttuuriseen, taloudelliseen ja ekologiseen kestävyys. Sosiokulttuurinen kestävyys ottaa huomioon kaikkien tasa-arvoisuuden sekä ihmisoikeudet, ajatellen hyvinvointia niin kansallisella kuin kansainväliselläkin tasolla. Taloudellinen kestävyys keskittyy esimerkiksi siihen, kun tavaroita toimitetaan, pyritään se tekemään vähäisin energiapäästöin sekä ympäristöä kuormittamatta. Ekologinen kestävyys puolestaan pyrkii sopeuttamaan maapallon sietokyvyn ja luonnonvarat ihmisen aineelliseen sekä taloudelliseen toimintaan. Poliittisella kestävyydellä on myös näiden muiden osa-alueiden taustalla oma roolinsa. Usein matkailutuotteiden- ja palveluiden kestävyden mittaaminen voi osoittautua ongelmalliseksi, sillä eri matkailumuodot vaihtelevat kestävyydellään. Kestävässä matkailussa tulisi ottaa huomioon kaikki matkailuelinkeinon tasot ja osa-alueet, kantaen samalla vastuu ihmisistä ja ympäristöstä. (Edelheim & Ilola 2017, 237-238; Metsähallitus 2019; Turunen 2009.)

Matkailualalta odotetaan pääasiallisesti, että sen negatiivisia vaikutuksia vähennettäisiin, sillä on kuitenkin myös positiivisia vaikutuksia, vaikka ne saavatkin usein vähemmän huomiota. Matkailun ollessa yksi maailman suurimpia elinkeinoja, luo se myös uusia työpaikkoja ja toimii tärkeänä toimeentulona monille ihmisille. Matkailusta on myös alueelle paikallista hyötyä, sillä se kannustaa infrastruktuurin, kuten teiden ja rakennusten kunnossa pitoon. Matkailu vaikuttaa aluekehitykseen, kuten juuri luomalla lisää työpaikkoja, kun erilaisten palveluiden kysyntä kasvaa. Kun taloudellista hyötyä alkaa tulemaan, motivoi se myös paikallisyhteisöä suojelemaan ympäristöään ja hyödyntämään luonnonvaroja mahdollisimman kestävästi. Lisäksi tuloja hyödynnetään monissa ympäristöä, luontoa ja sen eläimiä suojelemaan toimintaan. Tänä päivänä matkailualan yritykset ja toimijat pyrkivät omalla tekemisellään vaikuttamaan kestävä matkailun ylläpitämiseen ja edistämiseen. (Turunen 2009; Metsähallitus 2019.)

Suojelualueet kuten historialliset kohteet sekä kansallispuistot, ovat tärkeimpiä matkailualan vetovoimatekijöitä. Siksi on tärkeää, että suojelutavoitteet kävelevät käsi kädessä matkailun kanssa, kun näitä kohteita hyödynnetään siihen. Tärkeimpiä keinoja tähän ovat

kohteiden suojelu ja niiden arvon säilyttäminen, ympäristön kuormittamisen minimointi, kohteiden paikallisuuden huomioonottaminen niin taloudellisesti, sosiokulttuurisesti kuin ekologisestikin sekä kohteen arvojen ja palveluiden viestiminen. (Metsähallitus 2019.)

4.2 Matkailun vaikutus ympäristöön

Matkailulla on omat vaikutuksensa ympäristöön, pääasiassa tarkoittaen matkailutoiminnan ja -käytön vaikutuksia kohdealueen luontoon, maisemaan ja ympäristöön. Vaikka kohteen luonto voi jo itsessään olla vetovoimainen matkailijalle, on kasvava matkailu riskinä pilata ja muuttaa kohteen alkuperäistä ympäristöä. Yleisesti merkittävimpiä ympäristöllisiä vaikutteita, jotka vaikuttavat myös matkailuun, ovat ilmastonmuutos ja luonnon monimuotoisuuden häviäminen. Myös rakentaminen ja matkailukäyttö muokkaavat luontoa ja ympäristöä paikallisesti. Pitkällä tähtäimellä matkailu myös saastuttaa ympäristöä, esimerkiksi vesistöt kuormittuvat ja ilmanlaatu heikkenee, turistit myös roskaavat ja kuluttavat suosittujen matkailukohteiden lähiluontoa. (Edelheim & Ilola 2017, 93)

Ympäristö kattaa luonto-, kulttuuri- tai rakennettuun ympäristöön kuuluvia fyysisiä, sosiaalisia ja kulttuuritekijöitä. Pääasiassa ympäristöllä tarkoitetaan ihmisen elinympäristöä, jonka tilaan ja laatuun voi vaikuttaa niin kielteisesti kuin myönteisestikin. Vaikka matkailu on maailmanlaajuista, on se elinkeinona sidoksissa tiettyyn kohteeseen ja sen ympäristöön. Houkutteleva luontoympäristö voi toimia matkailun vetovoimatekijänä, mutta jos se on huonosti ja puutteellisesti suunniteltu ja säännelty, se voi pahentaa kohteen vetovoimaa, kuluttaa sitä, sekä muuttaa paikallisväestön asenteen matkailunvastaiseksi. (Edelheim & Ilola 2017, 93)

Yleisesti luonto on elintärkeä matkailualalle ja sitä tulisi varjella kaikin keinoin. Matkailun ympäristövaikutukset voivat olla suoria tai epäsuoria ja niiden syntymisessä voi usein mennä aikaa. Vaikutukset vaihtelevat vuodenaikojen ja kohteessa tehtävien aktiviteettien perusteella. Suoria vaikutuksia ovat esimerkiksi roskaaminen, jäte ja luontokohteiden maaston kuluminen. Luonnonvarojen kulutus ja sen monimuotoisuuden väheneminen johdetaan esimerkiksi väkiluvun kasvamisesta ja saasteista. Epäsuoriin vaikutuksiin lukeutuvat puolestaan esimerkiksi energian-, veden- ja maankulutus matkakohteissa. Myös ilmastointi, rakentaminen ja lämmitys ovat luonnonvaroja kuluttavia seikkoja, ja kaikki energiantuotanto sekä rakentaminen tulisi suunnitella ympäristöä suojellen ja ajatellen. Kaikki hyödynnettävät luonnonvarat tulisi siis käyttää kestävästi. (Edelheim & Ilola 2017, 93-94)

Majoitustoiminta kuluttaa paljon energiaa. Suuret hotellit kuluttavat paljon ja tuottavat myös samalla mitalla jätettä. Ekologisen majoituksen suosio on kasvanut paljon viime vuosina,

kun tietoisuus kestävästä kehityksestä on laajentunut. Hotellit ja majoituspaikat voivat kuitenkin itse omalla työllään vähentää energian kulutusta ja vähentää jätteitä sekä kemikaalien käyttöä. Tänä päivänä on onneksi melko helppoa löytää ekomekkittyyjä majoitusvaihtoehtoja. Lisäksi monet majoituskohteet saattavat käyttää esimerkiksi vettä yhtä asikasta kohden huomattavasti enemmän kuin paikalliset, joka vaikuttaa ympäristövaikutuksineen myös paikalliseen väestöön. Näin ihmiset alkavat kilpailemaan matkailuyritysten kanssa veden saannista. (Turunen 2009; UNWTO 2011.)

Kuva 6. Ympäristöä suojeleva muistutus jokaisella matkailijalle (PublicDomainPictures 2019)

Liikkuminen paikasta toiseen, erityisesti lentäminen, juna- sekä laivaliikenne kuluttavat polttoainetta ja saastuttavat ilmastoa. Tieliikenne on eniten ympäristöä kuluttava ja kuormittava liikenteen muoto. Henkilöautoilu on huonoin vaihtoehto kestävästä kehityksestä ajatellen, joten julkista liikennettä tulisi suosia. Lentomatkustaminen aiheuttaa myös huomattavasti päästöjä, vaikka se onkin lajiltaan tehokasta ja näin ollen päästöt ovat suhteessa kohtuullisia. Laivaliikennettä on yleisesti pidetty lentoliikennettä järkevämpänä vaihtoehtona, mutta se saastuttaa ilmastoa lisäksi myös meriä. Näiden lisäksi myös junaliikenne on hyvä vaihtoehto, ja monet suosittelivatkin lento- ja junaliikenteen yhdistämistä. Junat hyödyntävät diesel polttoainetta lisäksi myös sähköenergiaa, mikä tekee tästä matkustustavasta ympäristöystävällisempää. Liikenteellä on siis kattava asema ilmastomuutoksessa, joka on muovijäte ongelman ohella myös suuri pulma nyymaailmassa. Ilmastomuutoksella on siis selkeä vaikutus moniin matkailualan voimavaroihin. Saasteiden, kasvihuonekaasupäästöjen

ja edellä mainitun kuluttamisen lisäksi, myös matkakohteiden sesongit saattavat muuttua ilmastonmuutoksen myötä. Matkailualalta tulee noin 5 % koko maailma hiilidioksidipäästöitä, niin liikenteen kuin majoituksenkin myötä. (Turunen 2009; UNWTO 2011.)

Taulukko 2. Matkailun suorja ja epäsuoria ympäristövaikutuksia (Edelheim & Ilola 2017; Turunen 2009)

Toiminta	Vaikutus ympäristöön
Roskaaminen ja jäte	Muovijäte meressä ja rannoilla, ilman saastuminen, maaperän saastuminen
Luonnonvarojen kulutus ja luonnon monimuotisuuden väheneminen	Kasvava väkiluku, joka tarkoittaa luonnonvarojen liikakulutusta, uusiutuvien luonnonvarojen heikkeneminen, saasteet, ympäristön kuluttaminen
Vesi ja maa-alueiden käyttö	Roskat meressä, merien saastuminen, makean veden huono saatavuus,
Ilmastonmuutos	Lento-, tie-, laiva-, junaliikenne sekä majoitus
Majoitus	Energian- ja vedenkulutus

Ympäristövaikutukset liittyvät kestäväan matkailuun käsitteenä, jossa negatiivisia vaikutuksia ympäristöön pyritään vähentämään sekä lisäämään matkailualan kelpaavuutta maailmanlaajuisesti ja paikallisestikin. Kestävyyden tavoittelu voi olla haasteellista ja aikaa vievää esimerkiksi matkailulle ominaisten piirteiden takia, kuten matkustaminen kodista kohteeseen. Kestävyyden tavoittelu on kuitenkin hyvin tärkeää, sillä jos matkakohteen luonto ja kulttuuri menetetään, katoaa myös matkailijoiden kiinnostus. Monien matkailu alan toimijoiden halutessa kuitenkin kasvattaa elinkeinoaan, tulisi heidän ohjata toimintaansa asettamalla tiettyjä rajoja ja pyrkimällä jatkuvasti kestäväan suuntaan. (Edelheim & Ilola 2017, 95-96)

Matkailualalla on toki myös myönteisiä vaikutuksia ympäristöön. Saatuja tuloja voidaan esimerkiksi käyttää luontoalueiden kunnostamiseen ja ennaltaehkäistä kulumista. Kun matkailun luomia ympäristövaikutuksia tutkitaan, on myös tärkeää käsittää vaikutusten taustat ja niiden syy-seuraussuhteet. Eri tieteenalojen yhteistyö on välttämätöntä, sekä ympäristövaikutusten arvioinnin menetelmien ja mittareiden kehittäminen. Nämä helpottavat ympäristön tilan seuranta ja kehittävät keinoja matkailun kielteisten ympäristövaikutusten hillitsemiseksi sekä ohjaavat matkailijoita ja alan yrityksiä toimimaan vastuullisemmin. (Edelheim & Ilola 2017, 98)

5 Tutkimus ja sen kulku

Tässä luvussa käsitellään laadullista tutkimusta käsitteenä ja käydään läpi haastattelua yhtenä tutkimusmenetelmänä teorian kautta. Lisäksi luvussa on avattu käsite sisällönanalyysi. Lopuksi arvioidaan tehdyn tutkimuksen luotettavuutta teorialähteitä apuna käyttäen ja tutkimuksen toteutukseen peilaten.

5.1 Laadullinen tutkimus

Laadullisen tutkimuksen määrittely ei ole yksiselitteistä tai helppoa, sillä laadullisen tutkimuksen kirjallisuudesta löytyy monia eri tapoja luokitella, eritellä ja tyypitellä tätä kokonaisuutta. Määrittely riippuu myös siitä, mistä tieteenfilosofisesta suunnasta termiä lähestyy. Laadullinen tutkimus, jota kutsutaan myös kvalitatiiviseksi tutkimukseksi voi luonnehtia persoonalliseksi ja ihmistieteelliseksi tutkimukseksi. Pitkärannan (2014) mukaan tutkimuksen tavoitteena on saada mahdollisimman syvä ymmärrys tutkittavasta kohteesta. Tutkimuksen perustana ei tarvitse olla hypoteesia, eli ennakko olettamusta mahdollisesta tutkimuksen tuloksesta vaan tutkija pyrkii saamaan laaja-alaisen ymmärryksen tutkittavasta ilmiöstä tai ongelmasta käyttäen laadullisen tutkimuksen aineistonkeruumenetelmiä.

Laadullisen tutkimuksen perinteisiä aineistonkeruumenetelmiä ovat kysely, haastattelu, havainnointi ja erinäisistä dokumenteista keräämällä haettu tieto. Tutkittavan ongelman mukaan eri menetelmiä voi käyttää yhtä aikaa rinnakkain tai eri tavoin yhdistelemällä. On tärkeää osata valita oikea aineistonkeruumenetelmä oikeaa tutkimusta kohden. Havainnointiin perustava aineistonkeruu on tarkoituksenmukaisin, mikäli tutkittavana on selkeä vuorovaikutuskäyttäytyminen. Orientoivaa käyttäytymistä tai tarkoitusta käyttäytyä tietyllä tavalla tietyssä tilanteessa voi parhaiten tutkia kyselyyn perustavalla aineistonkeruumenetelmällä. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 83.)

5.2 Haastattelu aineistonkeruumenetelmänä

Tutkimuksessa voidaan käyttää yhtenä tutkimusmenetelmänä erilaisia haastatteluita. Aineistonkeruumenetelmänä haastattelu on yksi joustavimmista menetelmistä ja tämän vuoksi se sopii moniin erilaisiin tutkimuksiin. Haastattelun perustana yleisesti halutaan tietää, mitä joku henkilö ajattelee ilmiöstä tai tapahtumasta tai miksi hän käyttäytyy tietyllä tavalla. Helpoiten näihin kysymyksiin saa vastauksen suoraan asiasta kysymällä. Haastattelun tarkoituksena on saada mahdollisimman paljon tietoa halutusta asiasta, jolloin kysymysten lähettäminen vastaajalle etukäteen on suotavaa. Vastaaja voi tutustua kysymyksiin ja haastattelun aiheisiin etukäteen ja miettiä, mitä mieltä itse kysyttävistä teemoista on. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 84-88.)

Haastattelulla tutkimusmenetelmänä on paljon etuja. Haastattelussa ollaan suorassa vuorovaikutuksessa haastateltavan kanssa, jolloin tiedonhankinnan on helppoa suunnata itse tilanteeseen. Kasvokkain käyty haastattelu antaa haastattelijalle mahdollisuuden jatkokysymyksille, jolloin vastauksille saa helpommin laajuutta ja haastateltava voi tulla mieltäneeksi uusia näkökulmia aiheeseen. Haastattelija pystyy syventämään haastattelua kysymällä perusteluja haastateltavan mielipiteille ja tarkennuksia epäselviin vastauksiin. Haastattelu antaa vapaat kädet tutkijalle, joka voi muuttaa kysymysten järjestystä keskustelun edetessä luontevasti, selventää ilmauksia, toistaa kysymykset tarvittaessa ja muuttaa kysymysten asettelua. (Hirsijärvi & Hurme 2004, 34-35.)

Kuten kaikissa muissakin tiedonkeruumenetelmissä, on haastattelulla omat haasteensa. Haastattelu tilanne on vuorovaikutusta kahden ihmisen välillä, jolloin tulkintavirheet ovat mahdollisia. Haastattelutilanteessa tutkija voi kerätä sanatonta tietoa vastaajan kehonkielystä ja fyysisestä olemuksesta. Tuntemattoman henkilön kehonkieltä voi tulkita väärin, joka johtaa siihen, että vastaukset voivat vääristyä. Haastattelija voi osaltaan vaikuttaa haastattelun kulkuun ja vastauksiin omalla asenteellaan ja ennako olettamuksillaan haastateltavasta. Olisi suotavaa, että haastattelija olisi koulutettu ammattilainen, joka osaa välttää kokemattoman haastattelijan virheet. Haastattelun vastaajan vastuu on vastata kysymyksiin totuudenmukaisesti kertoen omia mielipiteitään. Haastateltava voi kuitenkin sortua vastamaan kysymyksiin sosiaalisesti hyväksytyillä vastauksilla ja vastauksilla, jotka hän kuvittelee haastattelijan haluavan kuulla. Monen mielestä haastattelun vaikein osuus on haastatteluajan sopiminen ja haastateltavien löytäminen. Haastattelujen sopiminen ja järjestäminen voi viedä paljon enemmän aikaa kuin itse haastattelutilanne. (Hirsijärvi & Hurme 2004, 34-35.)

Haastattelu voi olla lomakehaastattelu, teemahaastattelu tai syvähaastattelu. Lomakehaastattelut ovat usein kvalitatiivisen tutkimuksen aineistonkeruumenetelmiä, mutta niitä voidaan myös käyttää laadullisessa tutkimuksessa vastaajien tyypittelyssä laadullisiin luokkiin. Teemahaastattelut ovat puolistrukturoituja keskusteluita, mikä tarkoittaa sitä, että haastattelukysymykset eivät ole tarkkaan muotoiltuja, eikä niiden järjestetystä ole määriteltä ennakkoon. Haastattelun teema on ennalta määriteltä ja kysymykset tukevat sitä tietoa, mitä tutkittavasta ilmiöstä on jo tiedossa. Puolistrukturoidun haastattelun etu on se, että haastattelija pystyy haastateltavan vastausten perusteella viemään haastattelua siihen suuntaan kuin hän itse haluaa. Lisäkysymykset auttavat haastattelijaa saamaan tutkimukseensa sellaista tietoa, mitä ei esimerkiksi kyselylomakkeissa tulisi ilmi. Syvähaastattelu on täysin strukturoimaton ja siinä käytetään vain avoimia kysymyksiä. Haastateltavia ei ole usein montaa ja tutkittava ilmiö pyritään avaamaan perusteellisesti. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 84-88.)

Kasvokkain käydyn haastattelun lisäksi sähköpostin välityksellä käydyt henkilökohtaiset haastattelut ovat toimiva tutkimusmetodi, sillä haastateltavan ei tarvitse olla samassa paikassa haastattelijan kanssa. Monissa tapauksissa kiireellisten aikataulujen takia tai esimerkiksi eri aikavyöhykkeillä asuvien haastattelun osapuolien on helpompi käydä haastattelu sähköpostin välityksellä ja joissain tilanteissa se on myös ainoa vaihtoehto. Sähköpostin välityksellä lähetetty haastattelu on strukturoitu ja haastateltavan äänenpainoja tai kehonkieltä on mahdotonta tarkkailla. Sähköpostilla tehty haastattelu antaa mahdollisuuden lisäkysymyksiin, mutta viestin vaihtaminen on paljon hitaampaa ja kömpelömpää kuin kasvokkain käyty keskustelu. Yksi suurimmista haasteista sähköposti haastatteluissa on kuitenkin se, että viesteihin on helppo jättää vastaamatta. (Jamshed 2014.)

5.3 Sisällönanalyysi

Sisällönanalyysin menetelmällä analysoidaan dokumentteja objektiivisesti ja systemaattisesti. Dokumentiksi voidaan ymmärtää melkein mikä tahansa kirjalliseen muotoon kirjoitettu materiaali kuten esimerkiksi kirjat, haastattelut, artikkelit, kirjeet ja raportit ja päiväkirjat. Sisällönanalyysin keinoin pyritään saamaan tiivistetyssä ja yleisessä muodossa oleva kuvaus käsiteltävästä ilmiöstä ja etsitään tekstin merkityksiä. Sisällönanalyysi on tekstianalyysi ja sitä voidaan käyttää niin kvalitatiivisen eli laadullisen kuin kvantitatiivisen eli määrällisen tutkimuksen analysoinnissa. Sisällönanalyysin keinoin kerätty aineisto järjestellään ja menetelmä onkin saanut kritiikkiä siitä, että tutkijat ovat esittäneet kerätyn aineiston tuloksina ilman mielekkäitä johtopäätöksiä. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 117.)

Sisällönanalyysi on laadullisen tutkimuksen yksi käytetyimmistä analyysimenetelmistä ja sitä voidaanakin käyttää kaikissa laadullisissa tutkimuksissa yksittäisenä analysointi metodina tai väljänä teoreettisena viitekehyksenä. Sisällönanalyysin suhde tutkimukseen voi ymmärtää helpoiten niin, että tutkimukseen kerätty aineisto kuvaa tutkittavaa ilmiötä ja analyysilla pyritään luomaan selkeä sanallinen kuvaus tutkittavasta ilmiöstä. Laadullisessa tutkimuksessa aineistoa käsitellään loogisesti päättelämällä ja tulkitsemalla. Aluksi aineisto hajotetaan osiin ja kootaan sen jälkeen uudelleen loogiseksi ja ymmärrettäväksi kokonaisuudeksi. Aineisto on tarkoitus järjestää tiiviiseen muotoon niin, että informaatio ei katoa ja niin että aineiston informaatioarvo lisääntyy. Hajanaisesta aineistosta pyritään muodostamaan yhtenäistä ja selkeää informaatiota tutkittavasta ilmiöstä. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 118-122.)

Laadullisessa tutkimuksessa analyysia voidaan tehdä joko aineistolähtöisesti, teorialähtöisesti tai teoriaohjaavasti. Sisällönanalyysissä käytetyimpiä ovat aineistolähteinen ja teo-

rialähtöinen analysointi. Aineistolähtöisessä sisällönanalyyssissä on sanottu olevan kolmevaiheinen. Ensimmäinen vaihe on aineiston redusointi, eli pelkistäminen, jossa aineistosta karsitaan pois kaikki epäolennainen. Toinen vaihe on nimeltään klusterointi eli aineiston ryhmittely, jossa aineistosta etsitään samankaltaisuuksia ja samaa ilmiötä kuvaavia käsitteitä. Nämä käsitteet ryhmitellään ja yhdistetään eri luokiksi, joiden alle muodostuu alaluokkia. Toisessa vaiheessa aineisto tiivistyy, jonka seurauksena on helpompaa luoda ryhmitelystä aineistosta teoreettisia käsitteitä ja johtopäätöksiä. Aineiston abstrahointi eli käsitteellistäminen on aineistolähtöisen sisällönanalyyssin kolmas vaihe. Teorialähtöinen sisällönanalyysi perustuu aikaisempaan käsitejärjestelmään, eli aineistoa kerätään ja sitä käsitellään jo olemassa olevan teorian pohjalta. Teoriaohjaava sisällönanalyysi toimii samalla periaatteella kuin aineistolähtöinen analyysi, mutta syntyneitä käsitteitä voi muokata analyysin aikana jo olemassa olevien teorioiden pohjalta tai teorioihin verraten saaden uusia johtopäätöksiä. Teoriaohjaava sisällönanalyysi on harvoin käytetty analysoinnin muoto. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 122-134.)

5.4 Tutkimuksen luotettavuus

On loogista, että kaikissa tutkimuksissa pyritään vähentämään virheitä, siksi myös tutkimuksen luotettavuuden arviointi on tärkeää. Laadullisen tutkimuksen luotettavuutta tarkastellessa, voi määritteleviä kriteereitä olla useita, joten usein ohjeistukset ja sitä käsittelevät teokset voi painottaa erilaisia käsityksiä ja asioita. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 134) Kvalitatiivisessa tutkimuksessa on aineiston analysointia ja tutkimuksen luotettavuuden arviointia myös haastavaa erottaa toisistaan selkeästi. Laadullista tutkimusta tehdessä tulee analyysin kattavuutta ja työn luotettavuutta arvioida jatkuvasti. (Eskola & Suoranta 2008, 208.)

Realistisessa luotettavuusnäkemyksessä käsitellään sitä, kuinka selkeästi tutkittavaa kohdetta kuvaillaan. Aineiston keruuta ja tulosten arviointia ei tulisi kuitenkaan sekoittaa keskenään, vaan niitä tulisi tarkastella erillään. Käsitteinä tässä näkemyksessä käytetään validiteettia sekä reliabiliteettia. Validiteetilla tarkoitetaan teoreettisten ja käsitteellisten määrittelyjen suhdetta toisiinsa, sekä tehtyjen tulosten, johtopäätösten ja aineiston välisen suhteen pätevyyttä. Reliabiliteetti puolestaan tarkoittaa tutkimusta, joka ei sisällä keskinäisiä ristiriitoja ja esimerkiksi kahdella tutkimuskerralla samalta henkilöltä saadaan sama tulos. (Eskola & Suoranta 2008, 212-213; Hirsijärvi & Hurme 2004, 186)

Aineistonkeruussa hyödynnettiin lehtiartikkeleita, joita etsittiin internetistä. Artikkeleita löytyi kattavasti tutkimuksen aiheen ajankohtaisuuden takia. Artikkelit valittiin sivustoilta, joiden lähdemateriaali ja tieto vaikutti uskottavalta sekä paikkaansa pitävältä.

Haastattelun laadukkuutta voidaan parantaa miettimällä etukäteen teemoja, mahdollisia lisäkysymyksiä sekä suunnitellaan haastattelulle runko. Luotettavuutta voi lisätä myös huolehtimalla tarvittavista lisävälaineistä, kuten nauhurista, jolla haastattelu kannattaa nauhoittaa. Myös on hyvä jatkuvasti käydä läpi haastattelunrunkoa sekä haastattelun loputtua myös tarkistaa, voiko se herättää lisäkysymyksiä. Hyvä keino on myös pitää haastattelu päiväkirjaa, jonne voi kirjoittaa muistiin nämä mahdollisesti esitetyt lisäkysymykset tai muut havaitut haastattelua hyödyttäneet seikat. Litterointi on kätevää tehdä heti haastattelun loputtua. (Hirsijärvi & Hurme 2004, 184)

Haastattelukysymykset keksittiin sen jälkeen, kun lähdemateriaaliin ja aiheeseen oli tutustuttu huolellisesti ja tehty taustatyötä. Itse haastattelut toteutettiin kasvotusten, joka on paras mahdollinen tapa saada eniten tietoa, joka on myös realistista. Kasvotusten keskustellessa, voi aiheesta myös keskustella vapaammin ja esittää lisäkysymyksiä. Tutkimuksen kannalta olisi ollut hyödyllistä haastatella myös matkailualan ammattilaisia sekä aiheen asiantuntijoita, jotta osaan haastattelukysymyksistä olisi saatu myös ammattilaisen näkökulma ja näin kattavampia tutkimus tuloksia. Toisaalta heitä haastateltaessa olisi kysymykset pitänyt esittää sähköpostitse, jolloin vastauksissa olisi todennäköisesti mennyt paljon kauemmin aikaa ja ne olisivat olleet suppeita. Haastatteluiden luotettavuuteen vaikutti myös se, että haastateltavia oli vähän ja kaikki olivat naispuolisia sekä melko saman ikäisiä. Heidän näkemyksensä sekä tieto aiheesta voi siis vaikuttaa samankaltaiselta ja näin ollen vaikuttaa tutkimus tulosten keruuseen. Emme myöskään litteroineet haastattelijamme, sillä koimme sen olevan aikaa vievää ja kysymyksiä ollessa vähän, myös turhaa.

6 Tutkimustulokset

Seuraavissa luvuissa käsitellään opinnäytetyön tutkimustuloksia. Alaluvuissa käsitellään aineiston muodostumista ja eritellään tutkimukseen haastatellut henkilöt ja tutkimuksen tukena analysoidut lehtiartikkelit. Lisäksi luvuissa käydään läpi aineiston analysointia eri teemojen kautta. Tutkimustuloksissa eritellään tutkimuksen aikana nousseet teemat, jotka olivat, kuinka muovijäte näkyy Thaimaassa ja Vietnamsissa yleisesti, kuinka maissa hoidetaan kierrätystä, kuinka muovijäte vaikuttaa matkailuun ja miten matkailusektori on ottanut vastuuta ongelmasta.

Aineistoa kerättiin teemahaastatteluiden ja sisällönanalyysin avulla. Kaikki haastattelut (Taulukko 2) käytiin kasvokkain haastateltavien kanssa ja ne nauhoitettiin myöhempää analysointia varten. Haastattelurunko (Liite 1) oli puolistrukturoitu, joka mahdollisti haastateltavien kanssa käydyn avoimen keskustelun ja lisäkysymysten esittämisen. Kaikki haastattelut toteutettiin helmikuun ja maaliskuun aikana 2019.

Taulukko 3. Haastateltavat

Viite	H1	H2	H3	H4
Ikä	23	24	25	26
Sukupuoli	Nainen	Nainen	Nainen	Nainen
Suhde Thaimaahan/ Vietnamiin	Syntynyt ja asunut lapsuutensa ja nuoruutensa Vietnamsissa	Ollut harjoittelussa Thaimaassa paikallisessa hotellissa 3 kuukautta	Matkustanut paljon Thaimaassa ja tehnyt siellä 5 kuukauden harjoittelun suomalaiselle firmalle	Matkustanut Thaimaassa ja Vietnamsissa ja tehnyt Thaimaassa paikallisessa hotellissa 3 kuukauden harjoittelun

Haastateltavaksi valikoitui joukko matkailualan opiskelijoita ja jo valmistuneita matkailualan restonomeja, joilla on läheinen suhde Vietnamiin ja/tai Thaimaahan. Kolme haastateltavista oli tehnyt harjoittelun Thaimaassa asuen paikallisten kanssa turistialueiden ulkopuolella ja eläen thaimaalaisesta arkesta. Yksi haastateltavista oli työskennellyt suomalaisessa yrityksessä Thaimaan Phuketissa yhteensä viisi kuukautta ja kaksi haastateltavaa tekivät kolmen kuukauden pituisen työharjoittelun thaimaalaisessa 3-tähden hotellissa Phuketin saaren länsipuolella. Yksi haastateltavista oli Vietnamin Ho Chi Minh Cityssä syntynyt ja siellä koko nuoruutensa asunut vietnamilainen nainen, joka osasi kertoa

omasta kokemuksestaan kohdemaassa ja antaa paikallisen näkökulman haastattelukysymyksiin.

Teemahaastattelun lisäksi tutkimuksessa on käytetty aineiston analysointi menetelmänä sisällönanalyysia, jonka tavoitteena on analysoida dokumentteja. Tähän tutkimukseen valikoitui analysoitavaksi ajankohtaisia sähköisiä artikkeleita eri internetsivustoilta. Internetistä löytyneet artikkelit olivat paras vaihtoehto analysoitavaksi dataksi, sillä muovijäte on aiheena ajankohtainen, eikä kyseisestä aiheesta löydy päivitettyä kirjallisuutta. Internet näin ollen tarjosi ajankohtaisimmat lähteet tutkimuksen tueksi. Taulukosta 4 voi nähdä valikoitujen artikkeleiden otsikot, linkit, päivämäärän, jolloin ne on luettu sekä tekstiviittauksen, jolla niihin on viitattu tekstissä.

Taulukko 4. Tutkimuksessa käytetyt artikkelit

Otsikko	Linkki	Luettu	Viittaus
Asian plastic is choking the world's oceans	https://asia.nikkei.com/Spotlight/Cover-Story/Asian-plastic-is-choking-the-world-s-oceans	20.3.2019	Faulder 2018
Filippiinien rannat tukehtuvat muoviin – Maa syyttää jätettä mereen kolmanneksi eniten maailmassa	https://yle.fi/uutiset/3-9985408	10.2.2019	Crowley 2018
Thailand is Struggling to Keep its Islands Clean - Here's How You Can Help	https://theculturetrip.com/asia/thailand/articles/thailand-is-struggling-to-keep-its-islands-clean-heres-how-you-can-help/	15.3.2019	Hulme 2018
Trash Hero World	https://trashhero.org/	20.3.2019	Trash Hero 2018
Half a ton of underwater garbage collected at Patong Beach	https://www.thepuketnews.com/half-a-ton-of-underwater-garbage-collected-at-patong-beach-69272.php#JB6QvtXQmt13H6Z.97	19.3.2019	Sakoot 2018

Trash talk: Vietnam slowly sinking under mountains of waste	https://e.vnexpress.net/projects/vietnam-slowly-sinking-under-mountains-of-waste-3633166/index.html	20.12.2018	Nguyen 2017
Southeast Asia fights back! How countries battle pollution and over tourism	https://www.traveldailymedia.com/southeast-asia-overtourism-sustainable-goals/	20.3.2019	Mariano 2019
Identifying threats to tourism	https://theaseanpost.com/article/identifying-threats-tourism	21.3.2019	Ismail 2018
The Phuket Hotels Association	https://www.phukethotelsassociation.com/about/	22.3.2019	The Phuket Hotels Association 2019
Here's how Thailand's Phuket island is going to fight plastic waste from tourism	https://www.weforum.org/agenda/2018/08/heres-how-thailands-phuket-island-is-doing-to-fight-plastic-waste-from-tourism	22.3.2019	Taylor 2018
Western-made plastic trash is killing Asia's oceans	https://www.asiatimes.com/2018/08/article/western-made-plastic-trash-is-killing-asias-oceans/	1.12.2018	Sarmiento 2019
Thailand to ban foreign plastic waste from 2021 as South East Asia buckles under waste influx	https://www.telegraph.co.uk/news/2018/10/15/thailand-ban-foreign-plastic-waste-2021-south-east-asia-buckles/	10.12.2018	Fullerton 2018

China's trash ban lifts lid on global recycling woes but also offers opportunity	https://www.unenvironment.org/news-and-stories/story/chinas-trash-ban-lifts-lid-global-recycling-woes-also-offers-opportunity	20.12.2018	UN Environment Programme 2018
---	---	------------	-------------------------------

6.1 Muovijäte ongelmana yleisesti

Haastattelun ensimmäisen kysymyksen (Liite 1) tarkoituksena oli kartoittaa tilannetta siitä, kuinka muovijäte näyttäytyy maiden katukuvassa. Kaikissa haastatteluissa kävi ilmi, että muovijäte on selvästi esillä niin Thaimassa kuin Vietnamissakin kaupungeissa, rannoilla ja maaseudulla. Kaksi haastateltavaa (Haastateltava 2, Haastateltava 4) huomasi Thaimaassa roskien selkeän eron hienojen 4- ja 5-tähden hotellien lähetyillä ja rannoilla, jotka olivat kaukana turistialueilta. Turistialueet ja niiden lähellä sijaitsevat rannat olivat paljon paremmin ylläpidettyjä, kun rannat, jotka eivät olleet kenenkään omistuksessa. Haastateltava 4 koki muovijätteen kertymisen syyksi lähikaupat, joissa kaikki on pakattu muoviin hedelmistä ja vihanneksista päivittäistavaroihin. Kassalla rahastaja antaa muovipussin ostosten mukaan, vaikka siitä yrittäisi kieltäytyä.

Huomiota tukee Crowley'n (2018) artikkeli, jonka mukaan erityisesti Filippiinit, Thaimaa ja Vietnam kärsivät suurten länsimaalaisten monikansallisten yritysten kertakäyttöpakkauksiin pakatuista tuotteista. Rantojen jätevuorien takana ovat muun muassa Nestle, Unilever ja Procter & Gamble, joiden päivittäistavara- ja elintarviketuotteet on pakattu kertakäyttöisiin muovipakkauksiin. Näitä pakkauksia ei voida kierrättää ja ne päätyvätkin luontoon erityisesti köyhillä alueilla. Suurten yhtiöiden tuotteet ovat hintatasoltaan suunnattu keski- ja vähätuloisiin ihmisryhmiin, joiden ainoa vaihtoehto on ostaa edullinen kertakäyttömuoviin pakattu tuote. Hinnoittelu on toteutettu niin, että yksittäisen saippuapullon litrahinta on edullisempi kuin suuremman perhepakkauksen, joka ohjaa vähätuloisen kuluttajan valinnan edullisempaan tuotteeseen. Kilpailu on kovaa Kaakkois-Aasian markkinoilla ja pienien markettien hyllyiltä ei usein löydy muita vaihtoehtoja kuin monikansallisten yhtiöiden edullisia tuotteita. Tämän hetkessä tilanteessa vastuun tulisi olla tavarantuottajilla ja heidän käyttämissä materiaaleissaan. Yksittäispakkauksia ei voi kierrättää eikä uudelleen käyttää ja hinnoittelun osalta kuluttajat on ajettu ostamaan saman tien poisheitettäviä tuotteita. (Sarmiento 2019; Crowley 2018.)

Kaikkien haastateltavien mielestä ja heidän kokemuksensa mukaan suurin ja näkyvin muovijäte Thaimaan ja Vietnamin ympäristöissä ovat muovipullot, joita löytää kaikkialta

hylättyinä. Suurin syy muovipullojen suureen käyttöön on hanoista tulevan veden juomakelvottomuus. Jätteen näkyvyyttä ei voi muutenkaan ihmetellä, sillä Faulderin (2018) mukaan yli 80% meressä olevasta muovijätteestä on peräisin Aasiasta. Eniten meriä saastuttavat maat ovat Indonesia, Kiina, Filippiinit, Thaimaa ja Vietnam. Muovijätteet huuhtoutuvat merivirtojen mukana myös maiden rannikoille ja saaristoihin. Faulder kertoo artikkelissaan, kuinka muovijäteongelma kattaa koko Kaakkois-Aasian, eikä vain Thaimaata ja Vietnamia. Ongelma on laajalle levinnyt ja maasta rippumatta rannoilta voi löytää shampoo-pulloja, suihkumyssyjä, kertakäyttö hammasharjoja ja muuta kertakäyttötarviketta, joita pääasiassa hotellit tarjoavat asiakkailleen ilmaiseksi.

Thaimassa on joissain kaupungeissa käytössä juomavesipisteitä, joista isoja 10 litran kanistereita voi täyttää uudelleen. Pullojen uudelleen täyttäminen ja käyttäminen on halvempaa kuin uusien vesipullojen osto. Monilla on myös käytössään omat pullo, jotka on valmistettu kestävämmästä materiaalista kuin muovi. Valitettavasti turisteille ei kerrota näiden pisteiden olemassa olosta. Juomavesipisteet ovat lähinnä paikallisten käytössä. (Haastateltava 3.)

Kuten aiemmin lueteltu, Kaakkois-Aasiassa Kiina, Indonesia, Filippiinit, Vietnam ja Thaimaa ovat suurin syy merien roskaantumiselle. Kiina on kuitenkin maailman kärjessä roskien ja muovijätteen tuottamisessa suuren kokonsa ja väkilukunsa puolesta. Maa on myös ottanut vastaan roskaa muualta maailmasta ja onkin arvioitu, että Kiinaan on viety lähes puolet maailman muovijätteestä vuodesta 1992 lähtien UN Environment Programme (2018) artikkelin mukaan. Vuoden 2018 tammikuussa maa päätti lopettaa muovien vastaanottamisen. Fullertonin (2018) mukaan Thaimaa on ottanut mallia Kiinasta ja ilmoitti kesäkuussa 2018 lopettavansa muovijätteen vastaanottamisen kokonaan Iso-Britanniasta vuoteen 2021 mennessä. Jätteen suuresta määrästä kertoo se, että Iso-Britannia kuljetti Thaimaahan vuonna 2017 tammikuusta huhtikuuhun 123 tonnia muovijätettä ja vuonna 2018 samassa ajassa kuljetetun muovijätteen määrä nousi 6810 tonniin. Maan kestävyys on kärsinyt kaatopaikkojen ollessa täynnä muoviroskaa. Myös Vietnam on alkanut rajoittaa ulkomailta tuodun jätteen vastaanottamista. (UN Environment Programme 2018; Fullerton 2018.)

Haastateltava 1 kertoi, kuinka hän on huomannut Vietnamissa, miten katukeittiöt ja katu-myymyjät tuhlaavat muovia ja käyttävät muovisia astioita kaikessa myymässään. Myös myytävät ruuat pakataan muovirasioihin ja pistetään muovipusseihin sekä ruuan tekoon tarvittavat tarvikkeet kuljetetaan muovista tehdyissä pusseissa. Ilmiö on selkein vilkkaissa kaupungeissa, joissa katukeittiötä ja asiakaskuntaa on paljon. Haastateltava koki suuren muovin määrän johtuvan siitä, että muovipakkaukset ovat huomattavasti helpompia niin

myyjälle kuin ostajallekin. Hän päätteli muovin käytön johtuvan materiaalin kestävyydestä ja sen helpposta saatavuudesta eikä vaihtoehtoisia materiaaleja ei ole vielä keksitty tai markkinoitu katumyyjille. Muovi materiaalina suojaa ruokia ja niiden säilyvyys pitenee. Kaduilla hygieniatason ylläpitäminen on muutenkin hankalaa, joten uudelleen käytettävien astioiden peseminen on usein mahdotonta.

6.2 Muovijätteen kierrättäminen Thaimaassa ja Vietnamsissa

”Thaimaassa jätteiden kierrätystä ei tehdä näkyvästi niin että ihmiset itse voisivat siihen osallistua. Kaikki jätteet materiaalista huolimatta kerätään samaan roskapussiin ja Thaimaassa täydet roskapussit jätetään kadulle tiettyihin paikkoihin, joista roska-autot ne sitten keräävät säännöllisin väliajoin” (Haastateltava 3). Yksi haastateltavista (Haastateltava 4) kertoi, kuinka hänen harjoittelupaikassaan hotellissa kaikki muu jäte kerättiin samoihin jätessäkkeihin paitsi ehjät lasipullot. Ehjät lasipullot kerättiin yhteen koriin ja kyseisen firman kuljettavat hakivat pullot säännöllisin väliajoin pois maksaen niistä pantin. Lasipullojen uusiokäyttö on siis mahdollistettu, kunhan ne kerätään ja säilytetään ehjinä.

Yksi haastateltavista (Haastateltava 3) muisti tapauksen Thaimaassa oleskelunsa aikana, jolloin hänen ystävänsä halusi toimia ympäristöystävällisesti ja lajitteli jätteensä niin, että hän keräsi muovit yhteen kasaan ja pahvit yhteen kasaan. Paikallinen jätteiden kuljettaja oli suuttunut tästä ja kertonut, että toimimalla tällä tavalla hän vie jonkun toisen työn. Myöhemmin oli selvinnyt, että köyhemmillä alueilla ihmiset lajittelevat jätteitä käsin saaden siitä pienen palkkion. Jätteiden lajittelua siis tapahtuu pienissä määrin, mutta ei suinkaan kaikkialla Thaimaassa. Tätä tietoa tukee Hulmen (2018) artikkeli, jossa kerrotaan, kuinka Filippiinien köyhillä slummialueilla roskienkerääjät lajittelevat rikkailla alueilla asuvien roskat. Roska-autot tuovat lastin ja ihmiset keräävät ja lajittelevat kierrätettävän materiaalin ja saavat siitä kilohintaisen palkkion. Tässäkin tapauksessa ongelmaksi kuitenkin nousevat kertakäyttöiset muoviroskat, joita ei voi kierrättää. Pakkaukset päätyvät isoille suojaamatomille kaatopaikoille.

Jäteautot tuovat päivittäin vauraiden asukkaiden roskasäkkejä slummiin, jossa asuu tuhansia ihmisiä. Aromassa jätteen erottelusta elävät köyhät perkaavat saapuvat roskat ja erottelevat kierrätysmateriaalin. Vilma Lopez on yksi monista jätteen kerääjistä. Hän odottaa ohi ajavien jäteautojen kippaavan lastinsa tien varteen ja kilpailee sitten muiden kerääjien kanssa muovipulloista, tölkeistä, paperista ja muusta myyntikelpoisesta jätteestä. (Hulme 2018.)

Kierrätys tuntuu olevan vielä hyvin alkeellista. Haastateltava 1 kertoi kokemuksistaan asuessaan Vietnamsissa ja hänen mukaansa kierrätystä ei tapahdu. Suurin syy tälle on se,

että kierrätyslaitoksia ei ole olemassa. Vaikka jätteet lajiteltaisiin, ei maalla ole resursseja uusiokäyttää materiaaleja. Paikalliset yksittäiset henkilöt hoitavat oman muovijätteensä hävittämisen mikä useimmiten tapahtuu joko polttamalla roskat tai hautaamalla ne maahan. Kumpikaan keino ei ympäristö näkökulmasta ole kuitenkaan toimiva. Kun muoviroskat polttaa, aiheuttavat ne ilmansaasteita ja päästävät myrkyllisiä kemikaaleja luontoon ja roskat hautaamalla ne jäävät luontoon. Kaatopaikoilla ja kadunvarsiin jätettyjen muovisäkkien luona käy kuitenkin yksittäisiä ihmisiä keräämässä kierrätettäviä materiaaleja saadakseen niistä pienen korvauksen. Joskus myös katumyyjät etsivät myymisen tai vaihtamisen arvoista tavaraa roskien seasta.

Nguyenin (2017) mukaan Vietnamissa roskien lajittelu ja keräys toimii kaupungeissa, mutta maaseudulla roskat päätyvät herkästi jokiin ja muihin vesistöalueisiin. Vietnamin hallitus on ryhtynyt toimiin ja kehittänyt suunnitelman, joka keskittyy jätteiden kierrättämiseen. Suunnitelman mukaan vuoteen 2025 mennessä Vietnamissa kerättäisiin ja käsiteltäisiin 90 prosenttia jätteistä ja roskista. Suunnitelman toteutumisen esteenä on kuitenkin se, että Vietnamilla ei tällä hetkellä ole tarvittavia tiloja tavoitteen saavuttamiseksi. Suurin osa jätteistä ruuan tähteistä muoviin viedään suojaamattomille kaatopaikoille, joissa ne haudataan ilman lajittelua tai minkäänlaista käsittelyä. Järjestelmän puutteellisuudesta kertoo myös se, että 90% Vietnamin kierrätyslaitoksista on ilman vastuuhenkilöä.

Most waste is simply being dumped - from left-over food to plastic bags, rubber, and yes, plastic straws - into landfill sites across the country, where it is left unsorted and untreated. 85 percent of the waste in Vietnam is being buried without treatment in landfill sites, 80 percent of which are unhygienic and pollute the environment. (Nguyen 2017.)

Eräs haastateltavista (Haastateltava 3) olisi halunnut käydä katsomassa thaimaalaista kaatopaikkaa Phuketissa kotinsa lähetyvillä, mutta paikalliset ystävät olivat kertoneet hänelle, että se on tiukasti kielletty. Kenelläkään ulkopuolisella ei ole asiaa kaatopaikalle, mutta syytä tälle ei ollut perusteltu sen enempää. Haastateltava 1 osasi kertoa, että Vietnamissa liiketoiminta ja valtion päättäjiä työskenntely on edelleen vahvasti korruptoitunut, joten jätehuoltokin toimii niiden ihmisten mukaan, jotka maksavat toimistaan eniten valtiolle. Nguyen 2017 artikkeli selittää salailua siltä osin, että sen mukaan Filippiineillä, Thaimaassa ja Vietnamissa on tiukat jätehuoltolait, joiden noudattaminen on kuitenkin tulokinnanvaraista. Lakien myötä viranomaiset eivät halua ulkopuolisia tarkkailemaan, kuinka jätehuolto hoidetaan. Viranomaisilla ei ole yksinkertaisesti tarpeeksi tietotaitoa, kuinka jätteitä tulisi käsitellä ja roskan määrä on niin suuri, että resurssit eivät riitä sen ekologiseen lajitteluun.

6.3 Miten muovijäte vaikuttaa matkailuun

Thaimaan suurimman saaren Phuketin länsirannikolla sijaitseva Patong-hiekkaranta jakoi haastateltavien mielipiteitä. Yksi haastateltavista (Haastateltava 3) kertoi käyneensä kyseisellä rannalla ensimmäisen kerran lomamatkallaan vuonna 2016. Silloin hän muistelee rannan olleen roskien ja muovijätteen peitossa, eikä hän näin ollen halunnut mennä edes uimaan. Haastateltava kuitenkin vieraili Patongilla toisen kerran vuoden 2018 lopussa ja oli valmistautunut siihen, että ranta olisi yhtä roskainen. Yllätyksekseen haastateltava kuitenkin huomasi, että rantaa oli siistitty, eikä roskia ollut enää nähtävissä. Vastaavasti kuitenkin toinen haastateltavista (Haastateltava 2) kertoi käyneensä samalla Patong-rannalla vuoden 2019 alussa ja oli pettynyt roskan määrän, jota meri ja aallot kantoivat rantaan. ”Meri oli uimakelvotonta” (Haastateltava 2).

Hulmen (2018) artikkeli selittää haastateltavien ristiriitaisia kokemuksia. On hyvinkin mahdollista, että riippuen Patong-rannalla vierailun ajankohdasta, voi ranta olla puhdas ja roskaton siivouksen jäljiltä. Mikäli siivousta ei ole suoritettu lähipäivänä rannalla vierailusta, on todennäköistä, että roskien määrä on lisääntynyt suuren vierailijamäärän takia. Thaimaan valtio on alkanut toimiin tupakan tumppien vähentämiseksi ja kieltänyt rannoilla tupakoimisen maan 20 suurimmalla hiekkarannikolla.

Nyt oli Thaimaahan tullut uutena se, että rannoilla oli kylttejä, joissa sanottiin, että tupakointi on kielletty. Siellä oli tupakointipisteet erikseen, mihin oli tuotu tuhkakupit. Tupakoimiseen oli myös asetettu suuri sakko. Tupakointi on iso ongelma, kun tumpit päätyvät mereen ja sekoittuvat hiekkaan. Tupakointia ei kuitenkaan käytännössä valvottu, resurssit eivät siihen riitä. Sakolta saattoi välttyä, jos viranomaiselle sanoi, että anteeksi en nähnyt kylttejä. (Haastateltava 4.)

Konkreettisista teoista hyvänä esimerkkinä on muun muassa Kaakkois-Aasiassa toimiva kansainvälinen organisaatio nimeltään Trash Hero. Organisaation tarkoituksena on saada koko yhteisö mukaan oman ympäristön siivoamiseksi ja kertakäyttöisen muovijätteen kulutuksen vähentämiseksi. Näkyvin organisaation projekti on viikoittainen rantojen siistiminen, johon osallistuvat paikalliset ihmiset, paikallisten yritysten työntekijät ja muut paikalle saapuvat vapaaehtoiset. Kaikki saavat osallistua roskien keräämiseen ja osallistujia kannustetaan omatoimiseen roskien keräämiseen myös siivouspäivien ulkopuolella, aina silloin kun roska sattuu heidän eteensä. Rantojen siivousprojektien lisäksi organisaation tavoite on kasvattaa tietoutta, lisätä koulutusta ja inspiroida ihmisiä ympäristöystävällisempään elämiseen ja parempien valintojen tekemiseen jätteeseen ja roskiin liittyvissä kysymyksissä. Organisaatio toimii Kaakkois-Aasian lisäksi myös Euroopassa, Afrikassa ja Yhdysvalloissa. (Trash Hero 2018.)

Haastateltava 3 oli itse ollut mukana Trash Hero-kampanjassa Thaimaan Phuketissa, jossa päivän ajan kerättiin roskaa rannalta. Vapaaehtoisten joukossa oli paljon ammattisukeltajia, jotka hoitivat siivousta ja muovijätteen keräämistä merenpinnan alta. Haastateltava koki hyvänä asiana sen, että ulkomaalaisten vapaaehtoisten lisäksi paikallisia thaimalaisia otettiin mukaan kampanjaan ja roskien keräämiseen. ”Tietous kasvaa ja leviää kun paikallisen yhteisön jäsenet ovat mukana näissä tempauksissa. Ongelman ymmärtää myös paremmin, kun auttaminen ja opetus tapahtuu käytännön tekemisen kautta eikä esimerkiksi luennolla istuen” (Haastateltava 3). Kaikkien haastateltavien kokemuksista oli havaittavissa, että roskaiset ja saastuneet rannat vaikuttavat suoraan turismiin ja turistien määrään.

Rantojen ja saarien roskaantumisen takana on koettu olevan muun muassa suuret kävijämäärät. Kolme haastateltavaa kokivat haasteellisiksi turistien määrän kuuluisissa ranta-kohteissa. Thaimaassa turisteja viedään pienille kuuluisille paratiisisaarille pitkähäntäveneillä. Turismissa ei ole niin kovia rajoitteita, että määrää seurattaisiin tarkasti, vaan pääasia paikallisille oppaille on se, että maksavat asiakkaat pysyvät hengissä. Mitä enemmän turisteja retkellä, sitä enemmän myös maksavia asiakkaita. Kun ihmisiä on paljon yhdessä paikassa, valvonta jää olemattomaksi ja ohjeistukset ja informaatio ei kantaudu kaikkien osallistujien tietoisuuteen. Valvonnan puutteen takia roskat jäävät helposti mahaan tai ne heitetään mereen, joka johtaa siihen, että rannat roskaantuvat ja turistit eivät halua enää viettää aikaa kyseisissä paikoissa. (Haastateltava 4.)

6.4 Kuinka matkailusektori ottaa vastuuta muovijäteongelmasta

Kaikissa haastatteluissa esiin noussut teema oli se, että matkailualalla vastuunotossa on suuria eroja eri yritysten välillä. Haastateltava 3 kertoi huomanneensa suuren eron paikallisten thaimaalaisten firmojen ja kansainvälisten firmojen välillä, joiden omistajat olivat muualta kotoisin kuin Thaimaasta. Haastateltava 3 oli työharjoittelunsa aikana työskennellyt useampien eurooppalaisten sukellusfirmojen kanssa, joiden retkillä painotetaan vahvasti, että mitään ei heitetä luontoon ja kaikki roskat kerätään. Ympäristö ja sen hyvinvointi on suuressa roolissa eurooppalaisilla firmoilla ja vastuuta otetaan luonnon säilyttämiseksi puhtaana tiedottamisen ja koulutuksen avulla ennen retkille lähtöä. Paikallisten omistamilla firmoilla ohjeistus puuttui usein kokonaan. Vaikka matkailualan yrityksillä ja retkien järjestäjillä on tieto, ongelmaksi joissain retkillä koituivat osallistujat. Haastateltavan 3 mukaan kiinalaiset ja venäläiset olivat hankalampia asiakkaita, koska he eivät välttämättä puhuneet englantia ollenkaan ja näin ollen ohjeistusta ei ymmärretty. Vastuu tulisi myös olla matkanjärjestäjillä, joiden kuuluisi ohjeistaa ryhmämatkalaiset toimimaan oikein.

Kaikki haastateltavat olivat sitä mieltä, että paikallisella väestöllä ei ole tarpeeksi tietoa muovijätteen aiheuttamista ympäristövahingoista. Koulutuksen taso on alhaisempi kuin yleisesti Euroopassa ja paikallisesta väestöstä vain murto-osa pääsee maksullisiin yliopistoihin. Tiedon puuttuessa ongelmaa on vaikea ymmärtää. Monet paikalliset elävät vaatimattomissa olosuhteissa tehden matalapalkkaisia töitä, jolloin ympäristön ajattelu on toisarvoista sen rinnalla, kuinka selvitä päivästä toiseen ja kuinka saada itsensä ja perheensä ruokittua. Monella on motivaation puutetta ja asenne, että aina ennekin on tehty tällä tavalla, niin miksi se pitäisi muuttua nyt. Paikalliset tarvitsisivat jonkin konkreettisen motivaattorin, miksi jätteitä tulisi kerätä ja lajitella. Tiedon puute osaltaan selittää sen, miksi paikalliset matkailualan toimijat eivät ota suurta vastuuta muovijäteongelmasta. He eivät yksinkertaisesti ymmärrä ongelmaa. (Haastateltava 2; Haastateltava 4)

Haastateltava 4 kertoi kuinka hänen työharjoittelu hotellinsa markkinoi itseään ekologisena ja ympäristöystävällisenä hotellina. Hotellin paikalliset työntekijät olivat sitä mieltä, että he toteuttavat kestävän matkailun ideaa sillä, että he antavat asiakkailleen kankaisen rantakassin käyttöön, jossa he voivat kantaa henkilökohtaisia tavaroitaan ympäri rantoja jättämättä roskaa jälkeensä. Lahjan käänttöpuoli oli kuitenkin siinä, että kangaskassit oli pakattu muovipakkauksiin, kun ne annettiin hotellin asiakkaille. Haastateltava 4 koki tempauksen pelkkänä hotellin omana mainontana, joka oli kaukana kestävän matkailun ajatuksesta. Hotellin omistaja ja markkinoinnista vastaavat henkilöt olivat syntyperäisiä thaimaalaisia.

Thaimaan matkailuviranomaisten yhteistyössä toimiva The Phuket Hotels Association (2019) on alkanut toimii muovijätteen vähentämiseksi. Yhdistykseen on jo liittynyt 60 Phuketin saarella sijaitsevaa hotellia pienistä boutiquehotelleista suurimpiin kansainvälisiin ketjuihin ja toimiin on ryhdytty paikallisten kouluttamiseksi ja hotellien jätteen vähentämiseksi. Taylorin (2018) artikkelissa The Phuket Hotels Associationin puheenjohtaja Anthony Larkin mukaan jokaisella Kaakkois-Aasian lomakeskuksella on muoviongelma, joka ei häviä mihinkään, ennen kuin asioihin tulee muutos. Yhdistys on alkanut vaihtaa hotelliensa kertakäyttöisiä muovipulloja lasisiin uudelleenkäytettäviin ja kouluttaa työntekijöitään heidän omalla kielellään ympäristöasioista. Toimiin on ryhdytty, mutta kuten haastateltavan 4 huomioista voi päätellä, on vielä pitkä matka siihen, että Kaakkois-Aasian kaikki lomakeskukset ottaisivat vastuuta ja toimisivat yhtenäisessä linjassa muovijätteen vähentämiseksi.

For the millions of sun seekers who head to Thailand's resort island of Phuket each year in search of stunning beaches and clear waters, cutting down on waste may not

be a top priority. But the island's hotel association is hoping to change that with a series of initiatives aimed at reducing the use of plastic, tackling the garbage that washes up on its shores, and educating staff, local communities and tourists alike. (Taylor 2018.)

Haastateltava 1 koki, että Vietnamissa mikään tietty ala ei ole ottanut muovijäteasiaan sen enempää kanta. Näin ollen hänen mukaansa matkailualakaan ei ole ryhtynyt toimiin jätteiden vähentämiseksi. Valtio on kuitenkin osaltaan pyrkinyt luomaan tietoutta laajasti koko maahan, jotta paikalliset ymmärtäisivät ongelman asuinalueesta riippumatta. Valtion toimesta jäteongelmasta on uutisoitu niin televisiossa kansainvälisissä uutisissa kuin paikallislehdissäkin. Vietnam on myös ottanut yhteyttä muihin valtioihin pyytäen ulkopuolista tukea, sillä valtiolla itsellään ei ole tarpeeksi resursseja ongelman taltuttamiseksi. Haastateltava 1 mielestä valtiot voisivat muutenkin tehdä enemmän yhteistyötä myös matkailualla ja esimerkiksi kaikille lentoyhtiöille voisi tulla yhteinen linja, että kertakäyttömuoveja ei enää käytettäisi lentomatkoilla.

On huomioitavaa, että matkailusektori on jollain tavalla ottanut vastuuta Thaimaassa ja Vietnamissa jo kertyneen muovijätteen siivoamiseksi ja poistamiseksi. Thaimaassa muun muassa suljettiin maailman kuulu Phi Phi Leh-saarella sijaitseva Maya Bay-ranta, jossa on kuvattu elokuva The Beach ja joka näin ollen on ollut turistien suuressa suosiossa. Ranta jouduttiin sulkemaan 1.6.2018, koska luonto oli tuhoutunut ja roskan määrä hallitsi maisemaa suurten kävijämäärien takia. On hienoa, että matkailusektori ottaa vastuuta, mutta vastuun kääntöpuolella on se, kuinka paljon rahallista tappiota matkailualan yritykset kärsivät kuuluisien saarien ja lomakohteiden sulkemisesta. Huonosti ylläpidetyt rannat ja massaturismi aiheuttavat lopulta ekonomista tappiota koko valtiolle, sillä turismi itsessään on Kakkoi-Aasian merkittävimpiä tulon lähteitä. (Mariano 2019; Ismail 2018.)

7 Johtopäätökset ja pohdintaa

Opinnäytetyön tavoitteena oli pääasiassa kartoittaa muovijäteongelman laajuutta Thaimaassa ja Vietnamissa sekä miten se vaikuttaa matkailualaan. Alun perin tarkoituksena oli haastattelujen ja artikkelien avulla löytää mahdollisia kehittämisskeemoja ja -tapoja muovijäteongelman vähentämiseksi erityisesti juuri matkailualalla. Tutkimuksen edetessä huomasimme muovijäteongelman olevan niin laaja ja monimutkainen, että päättimme keskittyä ongelman nykyiseen tilanteeseen ja sen analysoimiseen kehittämisskeemojen sijaan. On tärkeää ymmärtää muovijäteongelman syntymiseen johtavat tekijät ja syyseuraussuhteet ennen konkreettisten kehitysehdotusten antamista.

Muovijäteongelma on ollut tiedossa jo pitkään, mutta tutkimusta tehdessä huomasimme, miten sen vaikutukseen on kunnolla vasta herätty aivan viime vuosina. Sama ilmiö on niin Kaakkois-Aasiassa kuin Euroopassakin. Koimme, että on tärkeämpää tehdä aluksi yleinen katsaus aiheesta ja siitä, mitä ongelman vähentämiseksi ja estämiseksi on alettu tehdä erityisesti matkailusektorin toimesta. Vietnam ja Thaimaa ovat listan kärjessä meriin päätyvän muovijätteen tuottamisessa, joten matkailualalla voisi olla tärkeä rooli ongelman ratkaisemisessa.

Tutkimuksessa selvisi, että maat ovat jo alkaneet toimii, mutta jätteen määrä verrattuna jätehuollon kehittymiseen on epätasapainossa. Kierrätyksen tärkeys ymmärretään ja sitä toteutetaan vain pienissä määrin ja suurin syy tälle on tiedon puuttuminen ja tarvittavien resurssien vähyys. Matkailusektori voi osaltaan vaikuttaa jätteen määrään ja toimia ympäristöystävällisemmin. Monet hotellit erityisesti Thaimaan Phuketin alueella ovat ottaneet haasteen vastaan ja vähentäneet muovijätteen määrää muun muassa vähentämällä kertakäyttöisen muovin, kuten muovipillien ja -pullojen määrää. Linja ei ole kuitenkaan yhtenäinen koko maan sisällä, mutta on kuitenkin huomioitavaa, että toimii on ryhdytty. Olisi hienoa nähdä tulevaisuudessa, jos Thaimaan ja Vietnamin kaikilla hotelleilla olisi sama linja ympäristöasioissa.

Avain asia muovijätteen vähentämiselle ja siitä johtuvan ongelman poistamiselle olisi se, että kertakäyttömuoville keksittäisiin vaihtoehtoisia materiaaleja. Suuressa vastuussa tässä asiassa ovat ensisijaisesti suuret kansainväliset yritykset, jotka kauppaavat tuotteitaan Kaakkois-Aasiaan. Monilla pienillä paikkakunnilla kuluttajilla ei usein ole muuta vaihtoehtoa kuin suurten yritysten halvat tuotteet. Mikäli myytävä tavara ja niiden pakkaukset olisivat kierrätettävissä ja uudelleenkäytettävissä, muovijäteongelma voisi vähentyä merkittävästi. Yksittäiset yritykset voivat myös tehdä omia itsenäisiä päätöksiä kestävämpien materiaalien käytön suhteen.

Materiaalien muutoksen lisäksi Thaimaan ja Vietnamin jätehuollon tulisi kehittyä ja kierrätyksen tulisi olla mahdollista kaikille, koska muovimateriaalia ei voi koskaan kokonaan poistaa. Tällä hetkellä suurin ongelma tuntuu olevan sopivien kierrätyslaitosten puuttuminen ja näin ollen puutteellinen jätteiden käsittely. Kierrätykseen liittyen yksi tärkeimmistä tekijöistä on tieto ja ihmisten koulutus. Tutkimuksessa kävi selkeästi ilmi, että paikallisella väestöllä niin Thaimaassa kuin Vietnamissakin ei ole tarpeeksi tietoa siitä, mitä muovijäte voi pahimmillaan aiheuttaa ja mihin suuntaan koko maapallo on jo menossa. Tiedon puutteen takia, paikallinen väestö ei tunnu välittävän ympäristöasioista, vaikka todellisuudessa he eivät vain ymmärrä ongelman laajuutta.

Vaikka Thaimaa ja Vietnam molemmat sijaitsevat Kaakkois-Aasiassa ja ovat maantieteellisesti lähekkäin, ovat ne matkailumainana hyvin erilaiset. Thaimaan matkailu on kehittynyt huomattavasti enemmän Vietnamiin nähden ja tämä näkyy muovijäteongelman vastuunotossa ja ylipäätään tiedon löytämisessä aiheesta. On myös selvää, että Thaimaahan matkailu ja matkailuinfrastruktuurin kehittyminen on alkanut vuosia ennen Vietnamin matkailun kehittymistä. Lehtiartikkeleita ja ajankohtaisia nettisivustoja luettaessa oli selvää, että Thaimaasta ja siellä tehdyistä projekteista löytyy paljon enemmän tietoa kuin vastaavista Vietnamin projekteista. Näin ollen myös tutkimus ja sen tulokset painottuvat hieman enemmän Thaimaan puolelle.

Kun aloimme kartoittamaan potentiaalisia haastateltavia, pyrimme löytämään niin Thaimaasta kuin Vietnamistakin tasavertaisesti aiheesta tietäviä henkilöitä. Olimme yhteydessä useaan ihmiseen, mutta valitettavasti itse haastatteluja emme saaneet jokaiselta toivomaltamme henkilöltä. Haastateltavissa oli Thaimaassa ja Vietnamissa paljon aikaa viettäneitä henkilöitä, jotka olivat ehtineet saada henkilökohtaista näkemystä muoviongelma-asta. Olisimme toivoneet saavamme haastatteluja myös kohdemaissa matkailualalla työskenteleviltä henkilöiltä, joilla olisi ollut myös ammattilaisen näkemys aiheesta. Erityisesti Vietnamista olisimme halunneet enemmän tietoa haastatteluiden avulla, sillä kuten yllä mainitsimme, Thaimaasta löytyi paljon paremmin tietoa myös artikkeleiden avulla.

Lähteitä oli melko helppo löytää. Muovijäte ongelma on tällä hetkellä maailmalla paljon puhuttu aihe, joten siitä löytyi yleisesti paljon tietoa ja lehtiartikkeleita. Hankaluuksia tuotti lähinnä lähteiden karsiminen ja niiden rajaaminen tiettyyn teemaan liittyen. Teoria osuutta kirjoittaessa hyödynsimme myös kirjamateriaalia lähteinä. Kestävän Matkailun Infopaketti oli todella hyödyllinen. Yleisinfoa Vietnamista ja Thaimaasta kirjoittaessamme käytimme

nettimateriaalin lisäksi myös matkaoppaita. Teoria osuutta kirjoittaessa, oli välillä haastavaa saada tiivistettyä tekstiin vain tärkeimmät seikat, sillä tietoa löytyi paljon, esimerkiksi maiden historiasta ja kulttuurista.

Opinnäytetyön aihe oli alusta alkaen meille molemmille mielenkiintoinen, sillä Kaakkois-Aasia kiinnostaa meitä molempia matkakohteena ja muovijäteongelma on ajankohtainen aihe, josta löytyy paljon tietoa. Opinnäytetyömme sai muotonsa, kun kuulimme ohjaajaltamme Erasmus+ TOURIST -projektissa, jossa koulumme Haaga-Helia ammattikorkeakoulu on mukana. Projektissa keskitytään nimenomaan kestävään kehitykseen ja matkailuun Thaimaassa ja Vietnamin. Projektista kuultuamme päädyimme rajaamaan aiheemme näihin kahteen maahan koko Kaakkois-Aasian sijaan, sillä työstä olisi tullut liian laaja. Thaimaa ja Vietnam ovat molemmat tunnettuja matkailumaita ja jo lyhyen tiedonhaun jälkeen oli selvää, että maat ovat suuri syy meriin päätyvään muovijäteongelmaan.

Opinnäytetyöprosessin aikana opimme kuinka tärkeää suunnittelu ja aikataulutus on tällaisessa kirjoitusprojektissa. Prosessin alkaessa olimme molemmat töissä, joten kirjoittaminen ei ollut yhtenäistä ja johdonmukaista. Opinnäytetyöprosessissa toivoimme, että olisimme käyttäneet huomattavan paljon enemmän aikaa haastateltavien saamiseen, mutta aikataulut tulivat vastaan.

Prosessin aikana syvensimme tietouttamme muovijäteongelman nykytilanteesta ja syistä, miksi maapallon meret ovat joutuneet tilanteeseen, jossa ne kärsivät jätteiden paljoudesta. Opimme myös ymmärtämään, että näin suuret ongelmat eivät ole yksiselitteisiä ja ratkaisujen keksimiseen sekä erityisesti niiden toteuttamiseen vaaditaan paljon resursseja. Oli mielenkiintoista huomata, kuinka maailmanlaajuinen muovijäteongelma on. Vaikka Thaimaa ja Vietnam ovat meriä eniten saastuttavien maiden joukossa, oli yllättävää oppia, että Euroopalla on myös oma osansa ongelmassa. Euroopan maat vievät omat jätteensä Kaakkois-Aasian maihin ja monikansalliset yritykset myyvät kertakäyttömuoviin pakattuja tuotteitaan köyhiin maihin, joilla ei ole muuta vaihtoehtoa kuin vastaanottaa ne.

Olemme tyytyväisiä, että saimme opinnäytetyön tehtyä ja kerättyä näinkin paljon tietoa, vaikka prosessi ei ollutkaan johdonmukainen ja kirjoittaminen tapahtui satunnaisesti. Aihe on mielenkiintoinen ja siitä löytyy paljon ajankohtaista tietoa, joten tutkimuksesta voisi saada vielä laajemman ja yksityiskohtaisemman. Opimme, että matkailualan täytyy ottaa vastuuta nykyisestä muoviongelmosta, mutta ongelman laajuuden takia se ei voi olla yksin vastuussa ratkaisuista. Ongelmien ratkaisu lähtee tiedosta ja koulutuksesta.

Lähteet

Achilli, F. 2011. Phi Phi Island, The Dump of Lana Bay. Luettavissa:

<https://www.flickr.com/photos/travelourplanet/6222739881>. Luettu: 30.1.2019.

Bangkok Post 2019. Record 38.27m tourists in 2018; 41m expected in 2019. Luettavissa:

<https://www.bangkokpost.com/business/tourism-and-transport/1619182/record-38-27m-tourists-in-2018-41m-expected-in-2019> Luettu: 14.5.2019

Beckman 2018. (Ympäristöministeriö 2018.) The world's plastic problem in numbers. Luettavissa:

<https://www.weforum.org/agenda/2018/08/the-world-of-plastics-in-numbers>. Luettu 10.11.2018

Boniface, B., Cooper, C. & Cooper, R. 2016. Worldwide destinations.

Boobbyer, C. 2013. Vietnam – Dream Trip.

Britannica 2018. Vietnam. Nähtävissä: <https://www.britannica.com/place/Vietnam>. Luettu:

17.10.2018.

Crowley, K 2018. Filippiinien rannat tukehtuvat muoviin – Maa syytää jätettä mereen kolmanneksi eniten maailmassa. Luettavissa: <https://yle.fi/uutiset/3-9985408>. Luettu

10.10.2018

Edelheim, J. & Ilola, H. 2017. Matkailututkimuksen avainkäsitteet. Lapland University Press. Rovaniemi.

Eskola, J. & Suoranta, J. 1998. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. Vastapaino. Tampere.

Fullerton, J. 2018. Thailand to ban foreign plastic waste from 2021 as South East Asia buckles under waste influx. Luettavissa: <https://www.telegraph.co.uk/news/2018/10/15/thailand-ban-foreign-plastic-waste-2021-south-east-asia-buckles/>. Luettu: 10.12.2018

Geroge, S. 2018. Why Can't all plastic waste be recycled? Luettavissa: <https://www.weforum.org/agenda/2018/08/why-cant-all-plastic-waste-be-recycled>. Luettu: 1.1.2019

Gray, A. 2018. 90% of plastic polluting our oceans comes from just 10 rivers. Luettavissa: <https://www.weforum.org/agenda/2018/06/90-of-plastic-polluting-our-oceans-comes-from-just-10-rivers/> Luettu: 12.11.2018

Helin, A. 2017 Kerran elämässä. Thaimaa-opas. Luettavissa: <https://kerranelamassa.fi/thaimaa-opas/>. Luettu: 1.3.2019

Hirsjärvi, S. & Hurme, H. 2004 Tutkimushaastattelu. Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Yliopistopaino. Helsinki.

Jamshed, S. 2014. Qualitative research method – interviewing and observation. Luettavissa: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC4194943/>. Luettu: 17.2.2019

Kerran elämässä 2017. Vietnam – matkaopas. Nähtävissä: <https://kerranelamassa.fi/vietnam-opas/>. Luettu: 10.11.2018

Metsähallitus 2019. Kestävä matkailusuojealueilla – Opas matkailuyritykselle. Luettavissa: <https://julkaisut.metsa.fi/assets/pdf/lp/Muut/kestavamatkailu.pdf> Luettu: 14.05.2019

Muoviteollisuus Ry 2018. Muovit ovat monipuolinen materiaaliryhmä. Luettavissa: <http://www.plastics.fi/fin/muovitieto/muovit/>. Luettu: 9.10.2018

Nguyen, N. 2017. Trash talk: Vietnam slowly sinking under mountains of waste. Luettavissa: <https://e.vnexpress.net/projects/vietnam-slowly-sinking-under-mountains-of-waste-3633166/index.html>. Luettu: 20.12.2018

Plastics Europe 2018. What are plastics? Luettavissa: <https://www.plasticseurope.org/en/about-plastics/what-are-plastics>. Luettu: 12.10.2018

PublicDomainPictures 2019. Footprints Sign Isolated. Luettavissa: <https://www.publicdomainpictures.net/en/view-image.php?image=232371&picture=footprints-sign-isolated> Luettu: 14.05.2019

Richie & Roser 2018. Plastic Pollution. Luettavissa: <https://ourworldindata.org/plastic-pollution>. Luettu: 2.5.2019

Sarmiento 2018. Western-made plastic trash is killing Asia's oceans. Luettavissa: <http://www.atimes.com/article/western-made-plastic-trash-is-killing-asias-oceans/>. Luettu: 20.12.2018

Sealife Group 2018. Halong Bay. Luettavissa: <http://www.sealifegroup.com/traveling-time-to-halong-bay-with-sealife-legend-reduced-by-half-to-only-2-5-hours/> Luettu: 14.5.2019

Sullivan, J. 2014. Vietnam. National Geographic Society. Washington.

Tourism Authority of Thailand 2018. About Thailand. Luettavissa: <https://www.tourismthailand.org/About-Thailand>. Luettu: 25.11.2018.

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2018. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Tammi. Helsinki.

Turunen, A. 2009. Kestävän kehityksen infopaketti. SMAL. Nähtävissä: <https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKEwitrB7sneAhXQOS-wKHXSxCJ8QFjAAegQICRAC&url=http%3A%2F%2Fwww.smal.fi%2Floader.aspx%3Fid%3D2989a1e4-a78f-4e3a-981f-2663b4398e07&usg=AOvVaw06BoK-WQPLrz9ZoGbB96nBc> Luettu: 10.11.2018.

United Nations Environment Programme 2018. China's trash ban lifts lid on global recycling woes but also offers opportunity. Luettavissa: <https://www.unenvironment.org/news-and-stories/story/chinas-trash-ban-lifts-lid-global-recycling-woes-also-offers-opportunity>. Luettu: 20.12.2018

UNWTO 2011. Sustainable Tourism for Development Guidebook – Enhancing capacities for Sustainable Tourism for development in developing countries. Luettavissa: <http://cf.cdn.unwto.org/sites/all/files/docpdf/devcoengfinal.pdf> Luettu: 14.05.2019

UNWTO 2018. Tourism Highlights 2018 Edition. World Tourism Organization. Madrid. Luettavissa: <https://www.e-unwto.org/doi/pdf/10.18111/9789284419876>. Luettu:10.10.2018

U.S. Department of State 2019. Vietnam. Luettavissa: <https://www.state.gov/p/eap/ci/vm/> Luettu: 30.1.2019.

Vanzella, L. 2018. Sukhothai, Thailand. Luettavissa: <https://www.flickr.com/photos/vanz/45536474024> Luettu: 14.05.2019

Ventelä, A & Jokinen, K. Kohdeopas: Thaimaa. Luettavissa: <http://www.rantapallo.fi/thaimaa/>. Luettu: 12.11.2018.

Vietnam National Administration of Tourism 2018. International visitors to Viet Nam in December and 12 months of 2018. Luettavissa: <http://vietnamtourism.gov.vn/english/index.php/items/13551>. Luettu: 2.1.2019

Wallace 2018. How Long Does It Take Plastic To Break Down In The Ocean? Luettavissa: <https://infographicjournal.com/how-long-does-it-take-plastic-to-break-down-in-the-ocean/>. Luettu: 27.3.2019

Wikimedia Commons 2019. Thailand Map. Luettavissa: https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Thailand_map_CIA.png. Luettu: 30.1.2019.

Wikitravel 2018. Vietnam. Luettavissa: <https://wikitravel.org/en/Vietnam>. Luettu: 10.11.2018

WTTC 2018. Travel and Tourism. Economic Impact 2018 Thailand. World Travel & Tourism Council (WTTC). London. Luettavissa: <https://www.wttc.org/-/media/files/reports/economic-impact-research/countries-2018/thailand2018.pdf>. Luettu: 10.10.2018

WWF 2019. Merten muoviroska. Luettavissa: <https://wwf.fi/uhat/merten-muoviroska/>. Luettu: 2.5.2019

Ympäristömerkintä 2018. Mikromuovit. Luettavissa: <https://joutsenmerkki.fi/teemat/mikromuovit/>. Luettu: 10.10.2018

Ympäristöministeriö, 2017. Mitä on kestävä kehitys. Nähtävissä: http://www.ym.fi/fi-fi/ymparisto/kestava_kehitys/mita_on_kestava_kehitys. Luettu: 10.11.2018.

Ympäristöministeriö 2018. Kysymyksiä ja vastauksia muovista. Luettavissa: http://www.ym.fi/fi-FI/Ymparisto/Muovit/Kysymyksiä_ja_vastauksia_muoveista. Luettu: 5.10.2018

Zachos, E 2018. How This Whale Got Nearly 20 Pounds of Plastic in Its Stomach. Luetta-
vissa: [https://news.nationalgeographic.com/2018/06/whale-dead-plastic-bags-thailand-ani-
mals/](https://news.nationalgeographic.com/2018/06/whale-dead-plastic-bags-thailand-animals/). Luettu 3.1.2019

8 Liitteet

Liite 1. Haastattelukysymykset

Miten muovijäte näkyy käytännössä Kaakkois-Aasiassa? Esimerkkejä?

Kuinka Kaakkois-Aasiassa kierrätetään muovijätettä?

Kuvaile miten matkailuala ottaa vastuuta muovijäteongelmasta Kaakkois-Asasiassa?

Ymmärretäänkö Kakkois-Aasiassa maiden sisällä paikallisten keskuudessa jäteongelman suuruutta?

Mitä mielestäsi Kaakkois-Aasiassa matkailualalla voisi tehdä muovijätteen vähentämiseksi?